

KÖZTELEK

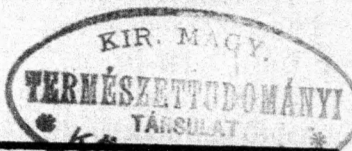
KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

As országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
 Nem tagoknak előfizetési díj:
 Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
 Üllői-út 25. szám.
 Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Szőlészeti tanulmányut napirendje.

Az OMGE. által f. hó 11-től 20-ig terjedő időközben rendezendő szőlészeti tanulmányut végleges programja a következő:

<i>Szeptember hó 11-én, szombaton.</i>		
D. u. 6 ó.	Összejövetel a Köztelek nagytermében. Tudnivalók kihirdetése.	
Este 8 ó.	Ismerkedési estély az István Főherceg szálloda külön termében. (Akadémia mellett.)	
<i>Szeptember hó 12-én, vasárnap.</i>		
D. e. 8 ó.	Ind. külön vonatokon az újmetői villamos vasut Rókus kórházi induló helyéről.	
D. e. 8.6.30 p.	Érk. a fővárosi minta-szőlőtelepre.	
D. e. 10. ó.	Ind. a székesfővárosba külön villamos vonatokon.	
D. e. 11 ó. 30 p.	Érk. a székesfővárosba.	
Déli 12. ó.	Ebéd a Rémi szállóban.	
D. u. 1 ó. 30 p.	Ind. külön vonaton a nyugati indóházról Gyálra.	
D. u. 2 ó. 30 p.	Érk. Gyálra.	
D. u. 6 ó.	Ind. külön vonaton Gyálról Budapestre.	
Este 7 ó.	Érk. Pestre a nyugati pályaudvarba. Este mindenki szabadon rendelkezik idejével.	
<i>Szeptember hó 13-án, hétfőn.</i>		
D. e. 7 ó. 30 p.	Ind. a déli vasut budai indóházból gyorsvonaton külön fentartott III-ad osztályu kocsikban. A vonathoz csatlakozik Kelenföldön a keleti pályaudvarból d. e. 7 ó. 15 p. ind. személyvonat.)	
D. e. 9 ó. 53 p.	Érk. Siófokra.	
D. e. 10 ó. 45 p.	Ind. gőzhajón B.-Füredre.	
D. e. 11 ó. 45 p.	Érk. B.-Füredre.	
Déli 12 ó.	Ebéd.	
D. u. 2 ó.	Ind. kocsikon a balaton-füredi és csopaki szőlők megtekintésére.	
Este 7 ó.	Visszaérk. Balatonfüredre.	
Este 7 ó. 30 p.	Vacsora. Megszállása fürdőben.	
<i>Szeptember hó 14-én, kedden.</i>		
Regg. 6 ó.	Ind. külön hajón Rév-Fülöpre.	
D. e. 8 ó.	Érk. Rév-Fülöpre. Villásreggeli.	
D. e. 10 ó. 45 p.	Ind. Badaacsonyba.	
Déli 12 ó.	Érk. Badaacsonyba. Ebéd.	
D. u. 5 ó. 30 p.	Ind. Rév-Fülöpről.	
Este 7 ó.	Érk. Keszthelyre.	
Este 7 ó. 30 p.	Vacsora. Megszállás a Balaton és Hullám szállókban.	
<i>Szeptember hó 15-én, szerdán.</i>		
Regg. 6 ó.	Ind. kocsikon Lesencze-Tomajra.	
D. e. 8 ó.	Érk. Lesencze-Tomajra.	
Déli 12 ó.	Villásreggeli.	
D. u. 1 ó.	Visszaind. Keszthelyre kocsikon.	
D. u. 3 ó.	Érk. Keszthelyre. Megtekintése a Gazd. Tanintézetnek.	
Este 7 ó.	Vacsora. Megszállás a városban.	
<i>Szeptember hó 16-án, csütörtökön.</i>		
D. e. 9 ó. 45 p.	Ind. Keszthelyről vasutal Fonyódra.	
D. e. 10 ó. 46 p.	Érk. Fonyódra.	
D. u. 2 ó.	Villásreggeli.	
D. u. 3 ó. 22 p.	Ind. Budapestre személyvonattal, külön fentartott III-ad osztályu kocsikban.	
Este 8 ó. 12 p.	Érk. Budapestre a déli vasut budai indóházába v. Kelenföldön át a keleti pályaudvarba. Este kiki szabadon rendelkezik ideje felett.	
<i>Szeptember hó 17-én, pénteken.</i>		
D. e. 8 ó. 15 p.	Ind. a nyugati pályaudvarból a Szegedre irányuló gyorsvonaton, külön fentartott II-od osztályu kocsikban.	
D. e. 11 ó. 6 p.	Érk. Kistelekre.	
D. e. 11 ó. 30 p.	Ind. Kistelekről külön vonat.	
D. e. 11 ó. 37 p.	Érk. Kapitányság órházhoz. Villásreggeli.	
D. u. 2 ó. 15 p.	Ind. külön vonaton Szegeden át Királyhalmokra.	
D. u. 4 ó.	Érk. Királyhalmokra.	
D. u. 6 ó.	Királyhalmokról Szegedre.	
Este 6 ó. 50 p.	Érk. Szeged. Rókus állomásra.	
Este 7 ó. 45 p.	Vacsora a Stefánia sétányon. Meghálás.	
<i>Szeptember hó 18-án, szombaton.</i>		
D. e. 7 ó. 30 p.	Ind. Szeged állomásról külön vonat Aradra.	
D. e. 11 ó.	Érk. Aradra.	
Déli 12 ó.	Villásreggeli.	
D. u. 1 ó.	Ind. külön vonaton Csátelep megtekintésére.	
D. u. 5 ó.	Visszaindulás Aradra.	
D. u. 5 ó. 30 p.	Érk. Aradra.	
Este 7 ó.	Vacsora. Meghálás.	
<i>Szeptember hó 19-én, vasárnap.</i>		
R. 6 ó. 30 p.	Ind. Aradról Paulisra.	
D. e. 7 ó. 11 p.	Érk. Paulisra.	
D. e. 11 ó.	Villásreggeli.	
Déli 12 ó.	Ind. kocsikon Arad-Hegyalja megtekintésére.	
Este 7 ó.	Érk. Világosra.	
Este 7 ó. 45 p.	Vacsora. Meghálás.	
<i>Szept. hó 20-án, hétfőn.</i>		
D. e. 7 óra.	Ind. a világosi és magyarati szőlők megtekintésére.	
Este —	Vége a kirándulásnak.	

Termények értékesítésére

és

Erőtakarmányok beszerzésére

kitűnő **bel-** és **külföldi** összeköttetések folytán készséggel ajánlkozik a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Mai számunk 20 oldal.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Sörárpakiállítás.

Az OMGE. által a folyó évben rendezendő sörárpakiállítás nem szeptember hó 20—30-ig fog megtartatni, — a mint eredetileg tervezve volt — hanem **október hó 1—10-ig.**

Ezzel kapcsolatban a kiállításra beküldendő minták beküldési határideje is meghosszabbított s a rendező-bizottság még szeptember hó 15-ig fogad el árpa-mintákat.

A kiállításra beküldendő árpa mennyisége 5 kg.

Bejelentési iverk az OMGE. titkárságánál kaphatók. *A rendező-bizottság.*

Nemzetközi vetőgépverseney.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, mint a gazdasági egyesületek országos szövetségének központja, a Komáromi Gazdasági Egyesülettel karöltve és a nm. földmivélsügyi m. kir. miniszter támogatásával 1897. **október 1. és 2. napján nemzetközi vetőgépverseneyt rendez a kishéri ménesuradalom területén.**

A bíráló bizottság október hó 1-én esetleg nagyobb számú gép bejelentése esetén már szeptember hó 30-án kezdi meg a gépek bírálatát, a **közönség kizárásával, míg a tulajdonképpeni verseney a nagyközönség jelenlétében október hó 2-án fog megtartatni.**

A verseneyen csak újabb szerkezetű sorbavető gépek vehetnek részt, illetve olyanok, amelyekben figyelemreméltó szerkezeti javítások eszközöltek. Verseneyen kívül bemutathatók még *mütrágya szórógépek és kézi vetőgépek.* A verseneyen részt vehetnek úgy belföldi mint külföldi gépgyárosok.

A bejelentések a gépek leírásával együtt szeptember hó 20-ig az OMGE. titkárságához küldendők.

A legjobbnak talált vetőgép *állami arany,* az ezután legjobbnak talált gép *állami ezüst* illetve *állami bronz-éremmel* fog díjaztatni.

A rendező-bizottság.

Őszi luxoslóvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, karöltve a Lótenyésztés emelésére alakult (Tattersall) Részvénytársasággal, f. évi **október hó 6., 7. és 8-án** rendezi **őszi luxosló-vásárját a Tattersall telepen** (Külső-Kerepesi-ut, szemben a keleti pályaudvarral).

Bejelentési iverk kaphatók az OMGE. titkárságánál, vagy a Tattersall titkárságánál a hova a bejelentések is szeptember hó 20-ig intézendők.

A rendező-bizottság.

1897. augusztus havában befizetett alapítványi kamatok és év-díjak nyugtázása.

I. Alapítványi kamatok.

1896. évre: Báró Atzél Lajos 20 kr, Borsod m. g. e. 10 frt. 1895—1896-ra: Vermes Péter 20 frt.

1897. évre: Báró Atzél Lajos 10 frt 50 kr, gróf Batthyány Elemér 26 frt 25 kr, Borsod m. g. e. 10 frt, gróf Brunzswik Géza 11 frt 03 kr, Hoffmann Jakab, Iórinézi 10 frt, Kremzír Mór 10 frt, báró Majthényi László 10 frt, gróf Pejacevich Pál 5 frt 50 kr, gróf Zichy János Zichy-Ujfalu 10 frt.

II. Évdíjak.

1896. évre: Báró József 10 frt, Enyedy Lukács 5 frt, Kossey Elek 1894—1896. évre 30 frt, 1896-ra Schön Aladár 5 frt, Schweiger Lajos és Uhl Antal 10 frt.

1897. évre: Auspitz Ignác, Anninger László, Bosnyák Mihály, Benedikty Kálmán, Bárczay Gyula,

ifj. Bischitz Artur, Bezerédj Adorján, Békessy László, Binder Vilmos, Bleuer Lajos, Benedikty Lajos, Braun Sándor, Báró József, Chorin Ferencz, Csiky Sándor, ifj. Csillag Béla, báró Drasche Richárd, Dóry Jenő, Damaszkín Arzén, Dóry József, Dömötör Béla, Erős György, Ehrenfeld Antal, Enyedy Lukács, gróf Eszterházy Mihály, ifj. Eötvös Károly, Eperjessy Sándor, Elsner Hugó lovag, Fonay Lajos, Földváry László, Fáy Viktor, Gábor Ferencz, Graenzenstein Béla, Gróman Géza, Ghymessy László, Georgievich György, Geiger Ferencz, Grunner Lajos, Geregyei gazdaság, Goldberger Ignác, Haraszti Sándor, ifj. Háczy Kálmán, Harsányi József, Heiszler Mór, Herz Zsigmond, Hazslinszky Károly, Hirschfeld Béla, Haidekker Károly, dr. Horváth Jenő, Hunkár Dénes, Hainrikffy Pál, Hampel Antal, Haader György, Hatházy Ferencz, Hriastelly Károly, Jákó Kálmán, Ivády Béla, Isaák István, Imre Miklós, Ivánka Oszkár, Jankovich-Bésán Elemér, Juhász Sándor, Kossey Elek, Koller Pál, Kronberger Adolf, Kemény Dávid, König József, Kállay Leopold, Kenessey Lajos, Kocsis István, Kende Béla, Kenyeres János, Lederer Artur, Lovassy Ferencz, Légrády Béla, Lossonczy Gyula, Lipthay Guido, Laufer Antal, Linczboth Mihály, Mike Sándor, Meller Henrik, Makfalvay Géza, Mezőgazd. művelődési egyesület Breznóbánya, Mailáth Ferencz, Molnár István, Madarassy Gyula, Molnár József, Marsovszky Viktor, Meliorisz Miklós, Muzsay Zoltán, Mandel Mór, Nagy Gyula kisleghi, Ostffy Miklós, Odescalchi Livio hg., Patay András, báró Podmaniczky Levente, Perczel Dezső, Paikert Henrik, Pongrácz Jenő, dr. Pick Gyula, Pick Manó, Papp Elek, Rozdonyi Sándor, Rác Sándor, Rimler Lajos, Rónay Pál, Rónay Aladár, Rozinger Lajos, K. Rázgha Béla, Ráth János, Rothmeyer Imre, Rosenthal Alfréd, Spilka Ferencz, Szählender Gyula, ifj. Sporzon Pál, Suhajda István, Sauerborn Károly, Schwarze Eberhard, Szilárdy Béla, Samassa János, öz. Schultheisz Gáborné, báró Solymossy Lajos, Somló Jakab, Strasser Vilmos, dr. Szilágyi Gyula, Schmirmd Kornél, gróf Serényi János, dr. Szentkirályi Ákos, Skubits István, Sarlay Gyula, Sarlay János, Szilárdy István, dr. Simay Aladár, Schweiger Lajos, Tóth Vilmos, Veres Imre, Vörös István, Veczko Béla, Wekerle Sándor, dr. Ybl Felix, Zaleszky Jenő, Zathureczky Márton, gróf Zay Miklós 10—10 frtjával, Bodánszky Tivadar, Dorner Sándor, Skita Sándor, Szemes Árpád 5—5 frtjával.

1898. évre: Kiss József, Ordódy Béla, Rác György, Szkalla Ferencz 10—10 frt, Skita Sándor 5 frt,

Nyomor, elégedetlenség, tudatlanság.

A ki távolból figyeli meg a dolgokat, az jobban tudja azok okát és hatását megbírálani. Az alföldi agrárszociális mozgalom már közel évtizedes multtal bír és a föld gazdáit még ma is tanácstalanul állanak az országos veszedelemmel szemben és még ma is az okot kutatják az okozat ellen való erélyes védekezés módjainak megtalálására.

De ha nem volna úgy, akkor is felesleges tovább kutatnunk ezen mozgalom okai után, határozottan és találóan mutat azokra reá a kolozsvári hitelszövetkezeti értekezlet. Az alföldi agrárszociális mozgalom okai a nyomor, az elégedetlenség és tudatlanság. Így mondta ezt gr. Bethlen András a kolozsvári hitelszövetkezeti értekezleten és jól mondta ezt így. Az a közgazdasági politika, amely minden intézkedésével a szabad verseny elveire támaszkodott, amely nem számolva a néptudatlanságával, kiszolgáltatta azt az élelmes közvetítés kizsákmányolásának, amely nem számolva a magyar mezőgazdaság érdekeivel, kiszolgáltatta azt a világverseneynek, amely mereven hajtva végre a szabad kereskedelmi verseny elveit, a gyengébb védelmével nem számolt: ez a közgazdasági politika természetes következményeképpen szülte a nyomort.

A szabad verseny az erősebb joga, s míg egyeseket óriási vagyonhoz juttatott, addig a nyomor a gazdasági életben mind szélesebb és szélesebb rétegekre terjed ki.

S a nyomor nyomán okozatszerűleg burjánzott fel az elégedetlenség. Az elégedetlenség, a vagyonos osztály gyűlölete, kizárólag a szabad versenyen alapuló közgazdasági politikának a következménye.

Ennek a közgazdasági politikának a következménye a vagyon aránytalan megosztása: a nyomorral küzdő osztályok elégedetlenségének forrása. S ezen elégedetlenséggel párosult tudatlanság szülte a szociálizmust.

A szabad verseny által minden téren életbeléptetett pénzgazdálkodás a régi patrialkális viszony lánczait durva kézzel tépte szét. A pénz a mezőgazdasági munkást is elvakította. De különben is egész közgazdasági életünk a pénzre van alapítva. A gazda siettetni kénytelen üzemét s gépeket használ, mert az adó és egyéb terhek törlesztése időhöz van kötve. A gépek terjedése azonban csökkenti a munkáskeresletet, másrészt pedig mind szűkebb térre szorítja a részmunkálkodást, hogy helyet engedjen a napszámmunkának, azaz a pénzgazdálkodásnak. A pénzzel fizetett munkás megszűnik a gazda érdektársa lenni, annál is inkább, mert helyben nem kapván keresletet, megélhetését biztosítandó idegenbe kénytelen menni és számára munkát keresni. S az idegenből visszatérült munkás új erkölcsöket hoz otthonába, új eszméket terjeszt, amelyeket megemészteni nem tud, mert tudatlan.

A pénz utáni fokozódott kereslet megrágitja a pénzt, fokozza annak vásárló képességét, csökkenti az áru és a termény értékét.

De tudatlan a gazda is, nem a mezőgazdasági ismeretek terén, de a közgazdasági politika terén. A dolgok új rendjét nem érti. Az új viszonyba beleilleszkedni nem tud, aminthogy nem is lehet; mert minden iparkodása, minden tevékenysége, összeszerezte kevesnek bizonyul a reá zuditott versenyyel szemben való küzdelemben. S ezen hanyatlás lejtőjén mind mélyebbre és mélyebbre süllyed.

Megnehezült a termények árcsökkenésével tehát a gazda megélhetése, megnehezült a munkáskereslet csökkenése folytán a munkás megélhetése is.

Azért nyomorog a munkás és nyomorog a gazda is és ezen nyomor mind szélesebb és szélesebb körben terjed.

S hogy a nemzetfentartó gazdátársadalom ezen pusztulása még ijeszítőbben fenyegetsen, csodálatos érdeklenség uralkodik a kedélyeken. Egy-egy pillanatra ugyan mintha magához térne a gazdátársadalom aléltóságából, mintha új tevéységre érezne magában erőt, de az idő csakhamar meggyőz bennünket arról, hogy ezen mozgalom és fellángolás is könnyű füstté válik akkor, amidőn tettekre kerül a sor. Sőt még a vezetésre hivatott körökben is a széthuzás, a pártoskodás üti fel fejét, a gazdák bukását idézve ez is elő.

Erdély gazdaközönsége mérlegelni

tudja az agrárszociális mozgalomban rejő veszedelmet s igyekszik az ellen előzetesen védekezni.

De ezen védekezés sokkalta általánosabb jellegű és irányu, mintsemhogypusztán az agrárszociális mozgalom elleni védekezésnek volna tekinthető. Igaz ugyan, hogy az agrárszociális mozgalom szülője az általános gazdasági helyzet nyomasztó volta és aki a gazdasági helyzet ezen nyomasztó voltán segített, az megszüntette a nyomort és az oly nagy arányokat öltött ezen mozgalmat is.

A jelen közgazdasági bajok okát a szabad versenyben jelöltem meg s az erdélyi gazdák előkelői a gazdasági helyzet javítására való törekvésüknél elsősorban ezen szabad verseny korlátozását czélozzák. Mert minden szövetkezeti alkotás a szabad verseny elleni küzdelem, a gyengék védekezése az erős visszaélései ellen.

A szövetkezeti mozgalom azonban még jelentősebb hatása, mert hivatott azt az összekötő kapcsot pótolni, amely a munkás és munkaadó között a patrialkális korszakban a naturál gazdálkodás idején fennállott és amelyet a szabad verseny, a pénzgazdálkodás korszaka kiméletlen kézzel szétépett. A szövetkezetben kell, hogy egyesüljön az apró ember anyagi ereje, az erősebb intelligenciája és tudása; mert az apró ember hiába egyesül és hiába tömörül, érdekeinek a védelmére, ha a vezető osztályok időt és áldozatot nem kimélve vezetőikké, vezérökké nem szegődnek.

A szövetkezetek kell, hogy képezzék azt az erkölcsi kapcsolatot, amely a vagyonos az egészen vagyontalannal egybefüzi, érdektársává teszi. Az ily irányu szövetkezeti alkotások emelni fogják a nép legmélyebb rétegeinek anyagi jólétét. Elősegíteni fogják a vagyon aránylagos megosztását és ennek nyomán megszüntetik az elégedetlenséget; sőt — miután az ily szövetkezetek növelő hatással is bírnak — a tagoknak minden irányban tanácsot, támogatással szolgálnak, a nép tudását is növelik és fokozatosan megszüntetik a tudatlanságot is.

Hogy azonban ez az egész mozgalom sikerüljön, szükséges, hogy vezérlő egységek álljanak a mozgalom élére kell, hogy az egész mozgalomnak erkölcsi alapja legyen.

A vezetőknek, mint említém, időt és áldozatot nem szabad kimélniök, még pedig egész önzetlenül kell mindent áldozniök, mert munkálkodásuk jutalmát csak a közvetett haszonban találják meg azáltal, hogy a ma nyomorgó osztályok nyomora megszűnven, anyagi jóléte helyreállítsák, az elégedetlenség megszüntessék és a vagyonos osztály iránti gyűlölet bizalommal változzék át.

Szép példáját látjuk a vezető osztály ezen önzetlenségének Németországban, ahol a szövetkezetek egész hálózatában a szövetkezet összes munkáit díjtalanul teljesítik a vezetők.

Az erdélyi gazdasági egyesületé az érdem, hogy kiadta a jelszót egy erdélyi hitelszövetkezet központjának megalakítására.

És ezen jelszó öröndetes visszhangra talált az erdélyi gazdaközönség előkelőbb köreiből. Erdély előkelő gazdái vezetni óhajtnak a nép javát élükön gr. Bethlen Andrással, a ki a kolozsvári hitelszövetkezeti értekezleten egy kész programmal állott elő. Ezen programot a humanizmus sugalta és a felebaráti szeretet hatja át, nem lehet tehát csodálni, ha az rokonszenves visszhangra talált az értekezleten.

Erdély előkelőinek igen sok tette vágyó és a jelen közgazdaság bajait ismerő egyénisége van, akiknek szövetkezeti mozgalomban való részvétele biztosít arról, hogy e mozgalom nem lesz szalmaláng. Mert ha erélylyel, tudással és önzetlen áldozatkészséggel fognak hozzá a szövetkezeti hálózat megalakításához, hogy a nyomor terjedésének gátat vetve megszüntessék az elégedetlenséget s megszüntetve a tudatlanságot, gátat vessenek a nép kizsákmányolásának, úgy megtették azt, amivel a hazának a noblesz obliks elvénél fogva tartoznak. R. Gy.

A fővárosi vásárcsarnokok és a gyümölcskereskedelem.

A „Köztelek” 68. számában *Buday* Barna a vásárcsarnokokban nyilvánuló egy jelenséggel foglalkozik, mely a gyümölcs- és zöldség-árak termelőit első sorban, azután pedig a különben is elsanyargatott fővárosi fogyasztó közönséget sújtja.

Elég világosan elibénk tárja a cikkírója, hogy a közvetítők az árut igen olcsón fizetik a szállítóknak, amennyiben ők is csak nyomott árakat kapnak az ismét eladóktól, ellenben a közönség olyan magas áron kénytelen a szoban forgó fogyasztási cikkeket fizetni, amelyek méltán keltették fel a fogyasztóközönség elégedetlenségét.

Tagadhatatlan, hogy a termelő által elérhető potom árak és a fogyasztók által fizetett uzsoraárak közt óriási örvény tátong, vagyis nevezük nevénél, olyan nagy a differencia, hogy annak áthidalását fontolóra venni most imminensül szükségessé vált.

Itt aztán a hatósági közvetítők munkaköre lesz hivatva sikeresen érvényesülni, mert ha ez nem történik, akkor amár most oly kérelmetlenül mutatkozó visszasságok még inkább ki fognak élesedni és akkor még nehezebb lesz az áthidalás.

E sorok írójának bőven nyílt alkalma az ország gyümölcsforgalmát általában s a fővárosét különösen mintegy 12 éven át tanulmányozni, ismerni véli e visszasságok kufourásait és elmondhatja, hogy öreg hiba volna, ha elhamarkodott, vagy pláne felintézkedésekkel akarnák szanálni a felmerült bajokat.

Buday konkluzióiból két momentumot látunk kidomborodni: Az egyik az, hogy kívánjuk ugyan a házalás korlátozásának mai formájában való megszüntetését, de azzal a feltétellel, hogy a házalók csakis vásárcsarnokok hatósági közvetítőitől szerezhessék be a gyümölcsöt. A másik az, ha megengednék a hatósági közvetítőknél, hogy a vásárcsarnokokban kicsinyből való eladást is üzhessenek.

Az első momentumnak két oldalával kell számolnunk.

A szabad kereskedelemnek megszorítását látjuk abban, ha a házalva kereskedők arra

kényszerítettnek, hogy kizárólag csakis a hatósági közvetítőknél szerezzék be gyümölcsüzletüket. Egy elméleti nemzetgazdasági axiómának megsértése volna ez. Vajjon gyakorlatban is volnának-e konzekvenziái, azt egyhamarjában nem is bírjuk áttekinteni, még annál kevésbé mérlegelni. Ellenben nem tagadjuk, hogy egy igen-igen jó oldala is volna e rendszabálynak és ez a hazai gyümölcsészetre valamint a hazai konyhakertészetre nézve oly rendkívüli módon fontos, olyan nagy horderejű, hogy behatóan kell vele foglalkoznunk.

Tavaszzal, midőn nálunk a cseresznyének még se hirt se hamva, Olaszországból már ezer és ezer métermázsza számra érkezik Budapestre a cseresznye. E gyümölcsfaj lágyhusu lévén, $\frac{3}{4}$ érett, vagyis éretlen állapotban szedik le Olaszországban a fáról s kosarakba csomagolják.

Mire hozzánk érkezik, addig a kosárban megkapja azt a bizonyos pirosságot, melyet gyümölcskereskedelmi műnyelven „Transport-Reife”-nek neveznek, jöllehet, hogy a gyümölcs távol sem érett. Ezen vizenyős, éretlen s iztelen gyümölcs hihetetlen magas árak mellett kel el a budapesti piacon.

Később azután, midőn a kitünő, nemes és zamatos magyar cseresznye megéri a fáján, hangsúlyozzuk, hogy a fáján és nem a szállítókosárban, akkor az már senkinek sem kell, betellett azzal az iztelen cseresznyével, a „primeuröket” (koránérő első gyümölcsöket) kedvelő fővárosi közönség és a valóban jó hazai gyümölcs csak feléből-harmadából, de sokkal alacsonyabb árak mellett kel el, mint a rossz olasz kelt.

Azon czegek, melyek olasz cseresznyét, körtét, barackot stb. importálnak Budapestre, csak elenyésző csekély részét adják el a detailboltjukban, az importnak zömét a házalók hordják széjjel a főváros minden irányában.

Csak látni kell azt, midőn a tele kosarak légióját reggelenként behozzák az importörök társzekerai a déli vasut budai állomásától, mint rohanják meg azt a gyümölcsházalók, nem telik bele 1—1 $\frac{1}{2}$ óra és nincs belőle semmi.

Hogy ez mennyire rontja hazai gyümölcstermelésünket és termelőinket, azt ugyancsak fölösleges fejtegetni, mindenki meg fogja azt érteni, ki némi érzékkel és érdeklődéssel viseltetik az ügy iránt.

Olaszországból, mint „primeur” terményeket rengeteg mennyiségű kartifolt, cukorborsót, zöld babot, articsokát, spárgát, paradicsomot stb. is importálnak hazai konyhakertésztünk alapos megfontására, valamint, hogy sanyalódik is termelésünk ezen ágazata: a melegági kertészet, mely kereskedelmi forgalomra ugyszólván alig létezik hazánkban. Hogy is tudna a hazai konyhakertész télvíz idején mesterséges meleggel és nagy fáradsággal előállított finom melegági terményei révén a könnyű szerével tömegben termelt vizenyős olasz főzelékfélékkel versenyezni?

Ha már most *Buday* javaslata nyomán a fővárosi gyümölcsárusoknak csak azon fenn tartással adatnának ki a házalási engedélyek, hogy szükségletüket kizárólag a hatósági közvetítőktől tartoznak beszerezni, akkor utja volna vágva az olasz terményeknek illetéktelen, de egyszersmind kelletlen beözönlésének és Budaynak a javaslata révén hazai gyümölcs-és főzeléktermékeink értékesítésének ügye, valamint ezzel szoros kapcsolatban levő gyümölcstermelésünk és konyhakertésztünk olyan lendületet venne, mely még a legvérmesebb reményeinket is felülmúlta.

Ezen állításunk helyességéről bárki könnyen meggyőződhetik, ki nem sajnálja fáradságát és a statisztikában megnézi, mennyire rug az olasz gyümölcsimport Magyarországra (bele nem értve a narancsot) mennyire rug az a behozatal, mely már évtizedek óta nyugózi le a magyar gyümölcstermelést és megbénítja a magyar konyhakertészetet.

Nagy koncepczióju közgazdasági sikerek

elérése esetén magunkra vehetjük a sovinizmus odiumát is. Mi csak saját hazai érdeinket óhajtjuk szolgálni, midőn egyrészt a beözönölő olasz terményeket nem is vámpolitikai, hanem csupán társadalmi uton kiküszöböljük, másrészt saját hazai termékeinknek nyitunk piacot s vásárcsarnokainkban hatósági közvetítőket állítunk fel, kiknek kizárólag hazai termékek értékesítése képezi munkakörüket, ezeknek munkája megkönnyítésére csakis olyan házalóknak óhajtunk engedélyt adni, kik a hatósági közvetítőknél szerezhették a szükségeseket, kizárólag hazai terményeket forgalmazzanak hazánk fővárosában és hazai fogyasztókörzetségünk körében. Itt a „hazai” jelző nem sovínista frázist, hanem egy igen fontos közgazdasági jelzöt jelent.

A fődolog e mellett természetesen az, hogy a hatósági közvetítők, kik e rendszabály által több ezer vizonteladóhoz jutnak, álljanak a helyzet magaslátán és szervezzék a gyümölcskereskedelmet Magyarországon úgy amint a rendje, mert azt, hogy nekik meglegyen engedve a vásárcsarnokban detail eladást is üzhetni, konkurrálni a kizárólag reájuk utalt kofakkal, az ilyen kicsinyes krajzleroskodást egyrészt rendjén nem találják, de méltányosnak sem és a mi fő nem is várunk ettől a kiskereskedéstől olyan sikereket, melyek a hatósági közvetítőknek lehetővé tennék az eddiginél nagyobb mennyiségű hazai gyümölcsterményeket elhelyezni. Hogy ezt elérhessék, a szervezést kell a viszonyoknak megfelelőleg módosítani, mert helyes szervezéssel ki lehet ragadni a budapesti gyümölcsforgalmat az olasz és tiroli konkurrenczia kezeiből.

Ennek a mikéntjéről más alkalommal talán még szólni fogunk. *Vitályos.*

Nincs észrevételünk e czikk ellen. Csupán azt jegyezzük meg, hogy a czikkirő által szakszerűen kifejtett indokok nekünk is szemünk előtt lebegtek akkor, mikor azt a javaslatot tettük, hogy a házalók csakis a hatósági közvetítőktől szerezhessék be a gyümölcsöt. Az OMGE. ugyanis tudvalevőleg a hazai gyümölcskereskedelem szervezése érdekében még a mult év folyamán akeziőt indított s a létesítendő kereskedelmi szervezetet úgy kontemplálta, hogy a vidékenként alakuló gyümölcserképezítő szövetkezeteknek a központi vásárcsarnok egyik hatósági közvetítője, a „Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet” legyen a központja. Ez a központ a vidék gyümölcsfeleslegének részben a vásárcsarnok után, a fővárosban szerez piacot, részben pedig a külföldön igyekszik tért hódítani. Ebben a szervezetben befoglaltatik az a gondolat, hogy a helyes megosztással s idejében piacra bocsátandó magyar gyümölcscsel kiküszöböljük, vagy legalább ellensúlyozzuk a külföldi nemü czikkeivel üzött konkurrencziát. Hiszen ma a fővárosi közönség bizonyos időszakban kizárólag melegéövi gyümölcsökre van utalva.

Részben ez is oka annak, hogy míg p. o. a mult évben hazai gyümölcsünk után nem egészen egy millió forint maradt a zsebünkben, addig déli gyümölcserért mintegy harmadfél millió forintot adtunk ki. Gyümölcskereskedelmi mérlegünk tehát deficizzel zárult.

Ide ágazik el egy főoka annak a javaslatnak, hogy a gyümölcscsel házalók a hatósági közvetítőkhöz legyenek utalva. Monopoliúmtól nem felhet a fogyasztó közönség. Nincs a világon olyan nagykereskedő, ki ne akarna minél nagyobb mennyiséget elhelyezni. Ha a termelők közvetítőjének nagy készlet áll rendelkezésére, mindenesetre igyekszik annak elhelyezése érdekében nagy forgalmat létesíteni; míg ha a készlet csekély, az áremelkedés legtermészetesebb indokával állunk szemben, nem úgy mint ma, mikor nagy készlet mellett, magas árban vesszük a gyümölcsöt, a forgalom fennakadása miatt.

Ami azt a javaslatot illeti, hogy a hatósági közvetítőknek némely, a forgalom lekötése okánál megdrágult élelmiszerekre nézve a kicsiben eladás is megengedtessek: igenis, ilyen intézkedést időről-időre, a szükséghez képest indokoltnak tartunk, indokoltnak tartottunk pedig azért, mert a vásárcsarnokok mai szervezete mellett ez volt az egyedüli momentán eszköz, melyet a fővárosi tanács, jelesen a kenyér drágasága ellen a siker kilátásai mellett alkalmazhatott.

Kétségtelen, nem tartjuk ideális állapotnak, hogy a termelők közvetítői krajzleroskodjanak s a nagykereskedelem a detail elárúítás szerepét vegye át; annak ezéja az, hogy a vásárcsarnok-intézmény szervezetében minél élénkebb vérkeringést létesítsen, de viszont válogatás nélkül félre kell állítani az utból azt, ami e vérkeringés élénkségének útjában áll.

Ezek voltak ezuttal megjegyzéseink az előrebocsátott közleményre, melynek fejtegetéseivel egyébként egyetértünk. *B. B.*

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: *Kerpely Kálmán.*

Koreshere (*Trifolium hybridum*) termesztés.

D. S. ur *M. Ölyes*-ről a „Köztelek” szerkesztőségéhez egy lóherét küldött be a következő kérdéssel.

A küldött lóheré nem azonos-e a fehér lóherével; magvát jól lehetne-e értékesíteni; tápanyagtartalma van-e olyan, mint a vörös lóheré? Megjegyzendő, hogy a küldött lóheré kaka mellett, vagyis a legvizesebb réten is jól tenyészik.

A kérdéshez csatolt lóheré, mely „a kaka mellett, vagyis a legvizesebb réten is jól tenyészik” a *koreshere* vagy *svédheré* (*Trifolium hybridum*). Kiváló előnye épp abban áll, hogy oly nedves vagy vizállásos helyeken, a hol a vörös lóheré már nem termesztethető, jól díszlik. Ily helyek kihasználására a koresherét igen becses takarmánynövénynek kell tekintenünk. Sajnos, hogy hazánkban alig termesztik, én legalább csak egy gazdaságot ismerek, a hol rendszeresen vetik s ez báró Baratta nógrádmegyei „poltári” birtoka, a hol a mélyebben fekvő s tavasszal hosszabb ideig vizállásos területeken termesztik.

A koreshere főgyökere nem igen hatol mélyen a talajba, hanem gazdag elágazású s csaknem vízszintesen futó mellégyökerei a felső talajrétegekben terjednek szét. Ezen saját-szerű gyökérfejlődés oka annak, hogy a nedvességet kitünően tűri, de viszont a szárazság iránt igen érzékeny. Száraz talajon nem fejlődik s apró marad, ellenben vizenyős talajon hihetetlen bujaságot képes elérni. Ily esetekben nem is ajánlatos tisztán egymagában vetni, hanem egy pázsitféle füvel keverten, ellenkező esetben könnyen megdül s alsó részeiben rothadásnak indulhat. A pázsitféle füvek közül legjobb a réti komócsinnal keverni még magtermelés esetén is, mert az igen apró, sötétzöld színű koreshere mag közül, a jóval nagyobb komócsinmagot könnyű kiostálni. A vetőmagmennyiség kat. holdanként 8—10 kg. koreshere és 3—4 kg. réti komócsin.

Tavasszal védőhővénnyel vetve, a védőnövénnyel lekerülte után még ugyanazon év őszén annyira kifejlődik, hogy virágzásnak indul. Ezt idejekorán kaszással meg kell akadályozni, mert különben kigyengül a növény s jövő évben rosszul bokrosodik. A téli fagy ugyan nem árt a koreshereinek, de azért a télen át felfagyott talajt tavasszal meg kell hengerezni.

Megjegyzem még, hogy a vetés évében nem ritkán hézagos a koreshere vetése, de később erőteljes bokrosodásával teljesen kitölti a helyet.

A koreshere fejlődése tavasszal nem oly gyors, mint a vöröshere növekedése, rendszeren akkor indul virágzásnak, mikor a vöröshere már teljes virágjában van s így letakarítása rendszeren a vöröshere első és második kaszálása közé esik, a mi a nyári istállózás szempontjából szintén figyelemre méltó dolog.

A koreshere 3—5 évig képes kitartani a rendes körülmények között évenként egy kaszálást s azután kitünő legelőt szolgáltat különösen azon esetben, ha nem tisztán, hanem réti komócsinnal keverten vetjük. Tisztán egymagában vetve, kissé kesernyés ize miatt nem eszi oly szívesen a jószág, mint a vörösherét. A koresherét is teljes virágzásában kell kaszálni, ép úgy, mint a vörösherét, ámbár ennél valamivel nehezebben száriható, mert több vizet tartalmaz. Tápértékében teljesen megegyezik a vörös lóherével.

Magtermelés czéljából jobb a koresherét valamivel szárazabb talajba vetni, mert itt nem fejlődik oly buján. Magot az első kaszálásból kell fogni, vagy pedig előbb legeltetik s azután hagyják meg magnak. A maghere letakarítása nagy óvatosságot igényel, mert a mag könnyen lepereg: erre való tekintettel este s reggel kell a magherét kaszálni s a mag teljes érését be nem várni. A mint a koreshere gombos virágzata megbarnul s a mag viaszszűrűvé válik, azonnal hozzá kell fogni a letakarításhoz. További kezelése és cséplése olyan, mint a vörös here magjánál szokásban van. A jöminőségű, egészséges koreshere magja sötét olajbogyó zöld színű; a sárgás zöld színű mag éretlen s rozszul csirázik.

A koreshere termesztése, adott viszonyok között nagyon is indokolt, nemcsak takarmány, hanem magtermelés czéljából is, mert magja igen drága.

Vizenyösebb réteket a koreshere magjának lepergetésével tetemesen lehet feljavítani.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: *Mezey Gyula.*

Kísérletek a káposztafélek golyvabetegsége ellen.

A golyvabetegség a káposztafélek legkárosabb betegsége, amely ugyszólván mindenütt el van terjedve, ahol káposztaféleket termelnek.

A betegség abban áll, hogy a növények gyökérzetén, főleg a mellégyökereken, borsó vagy diónagyságu gumók, „golyvák” fejlődnek, amelyek később, különösen esős időjárásnál, bűzös rothadásba mennek át.

A betegséget a *Plasmiodiophora Brassicae* Wor. nevű nyálkagomba okozza, mely a káposztafélek családjába tartozó mindenféle növényfajt és változatot, (különösen a fejes és kelkáposztát, kalerábét, karfiólt, kerekrépát, de a repezét is) sőt egyéb, a keresztes viráguakhoz tartozó növényeket is (igy a kerti violát — *Matthiola annua* — a berki rézsukát — *Nasturtium sylvestre* —) megtámad.

A betegség a gomba spórái által terjed, amelyek a golyvákban fejlődnek s ezek szétrothadása után a talajba kerülnek s az ilyen talajba ültetett növényeket újra inficiálják.

Ujabbán egy amerikai kutató, *Potter M. C.* ama kérdés vizsgálatával foglalkozott, vajjon a talajba került *Plasmiodiophora* spórák a talaj minő mélységében tartják még meg csirázóképességüket?)

Potter kísérleteinek megtételére olyan területet választott ki, amelyről bizonyosan feltehető, hogy a *Plasmiodiophora* gomba spóráival inficiálva nincs. A kiválasztott területen ugyanis eredetileg egresbokrok állottak, ame-

*) Lásd: „Bot. Centralblatt” 1897. évf. 19—20 sz.

lyek kiirtása után a terület rozsszal vettett be s a rozsz között — a leggondosabb gyomlálással — nem engedtek semmiféle keresztés virágu növényt nőni.

Miután a fentemlített területről a rozsz learattatott s a talaj kellően előkészítettett, Potter azon 4 láb hosszú és 8 hüvelyk széles barázdákat húzott, még pedig különböző mélységben, u. m. 12, 10, 8, 6, 4 és 2 hüvelyknyi mélységben.

E barázdák fenekére azután Potter olyan földet terített szét, a mely tavalyi beteg kerek-répa gyökerekből nyert spórák által inficiáltatott. Erre a barázdákat egészséges földdel befödtek, amelybe azután kerek-répa vetettek. A répakat mindig gondosan kézzel ápolták és ritkították, ügyelve, hogy a föld össze ne keveredjen s később, midőn a termés kifejlődött, gondosan kézzel szedték ki azt és vizsgálták át.

Az eredmény az volt, hogy ama barázdákban termett répakon, a melyekben a Plasmodiophora spórái 8, 10 és 12 hüvelyknyi mélységbe helyeztetek, a golyvabetegségnek nyomaira sem lehetett akadni; ama barázdákban termett répakon, amelyekben a spórák 6 hüvelyknyi mélységbe helyeztetek, a betegség már mutatkozott, de csekély mértékben; végül ama barázdákban, amelyekben a spórák 2 és 4 hüvelyknyi mélységbe helyeztetek, a növények majd mind meggolyvásodtak.

Megállapítandó azt, vajjon a spórák a nagyobb mélységben elhaltak-e vagy csak szunnyadtak?, a következő évben a kísérleti területet felásták, úgy, hogy az inficiált talaj a felszínre került, mire a terület ismét kerek-répa-val vettett be. A termés átvizsgálása az előbbi év észleleteivel összhangban levő eredményt szolgáltatott, azaz: a nagyobb mélységből a felszínre hozott inficiált földben a betegség nem mutatkozott, mi azt látszik tanúsítani, hogy a 8 hüvelyknyi vagy nagyobb mélységbe kerülő Plasmodiophora spórák tönkre mentek.

E kísérletek eredménye szerint a káposzta-félék golyvabetegsége ellen az inficiált terület mély alászántását kellene javasolni. Azonban kérdés még, hogy a praxisban e tanácsot megfogadva, az elegendő lesz-e a baj teljes elnyomására? annál inkább, mert a Plasmodiophora spórák a káposzta-félék beteg gyökereiben nagy mértékben képesek elszaporodni s nehéz ezeket a gyökereket mind olyan mélységbe aláhozni, a melyben a spórák csirázóképessége tönkre megy. A tapasztalatok pedig azt mutatják, hogy a talaj felsőbb rétegében a spórák két évig — s talán tovább is — megtartják csirázóképességüket.

Többen a káposzta-félék golyvabetegsége ellen a talaj meszesését ajánlják; Potter fel- említi, hogy a golyvabetegség a nagyon meszes talajokban is megtámadja a káposzta-féléket.

GAZDASÁGI IPAR.

Rovatvezető: Zalka Zsigmond.

Uj eljárás a melassze és cukorlé feldolgozására.

M. Beaufret egy új cukorgyártási eljárást dolgozott ki, a melynél a melassze cukortalánítására és egyáltalán a cukorlevek tisztítására a barytot használja fel. Ezen eljárás azon körülményre van alapítva, hogy a baryum-saccharat jóval tisztább, mint bármely más saccharat s kevesebb szerves anyagot tartalmaz, a mely szén-sav által ismét felbontatik.

A melassze cukortalánítása baryttal oly módon történik, hogy a cukortartalmu folyadékhoz baryttal adatván, fokozatosan felmelegítetik; ezen művelet alatt homokszerű kristályos Baryumsaccharat keletkezik. Másrészt azonban megbontatnak a szerves és szervetlen

sók is, miközben a baryt a savakkal oldhatlan vegyületekké alakul át, a melyek azután a saccharatban visszamaradnak, részben oldható anyagok keletkeznek, a melyek a lugba mennek át.

A baryumsaccharat úgy alkohol, valamint aetherben is oldhatlan; hideg vagy meleg víz csak 1% ot old fel belőle.

Egy a nagyiparban előállított baryum-saccharat összetétele volt:

cukor	32.00%
invert cukor	0.00%
sók	0.10%
szerves savak	2.00%
baryt	34.83%
víz	31.07%
tisztasági hányados	94.40%

A baryt alkalmazása előtt meg kell állapítani azon baryt mennyiséget, amely az összes cukor leválasztásához elégséges. Elsőben is tehát meghatározandó a melassze cukortartalma; a saccharat képzéséhez szükséges: 1.1 s. r. baryt, 1 s. r. szerves anyagra 0.5 s. r. és 1 s. r. szervetlen anyagra 1 s. r. baryt.

A melassenak baryttal keverése vaspléből készült kádakban történik. A baryttalad sűrűsége 42—43° Bé. A hig sötét folyadék, mintegy 20° Bé sűrűséggel és erős alkalikus vegyhatással. A kádon a lug leeresztésére két csap van alkalmazva.

A lug leeresztése után a kádban visszamaradt saccharat ki lesz mosva és pedig elsőben egy, az előbbi munkálatoál visszamaradt mosóvízzel, azután pedig hig baryttal mindaddig, míg nem a mosófolyadék majdnem teljesen színtelen. A mosóvíz, ha bizonyos koncentrációval bír, feldolgozatik hamuszir, vagy moslékszenné. Megelőzőleg azonban a mosóvízből a baryt szén-savval eltávolítandó.

A kimosott baryum saccharat szén-savval lesz megbontva. E célból saccharat egy zárt edénybe tétetik, s itt vízzel, vagy ami cél-szerűbb, a filtersajtó cukortartalmu mosó-vizével lesz elkeverve, s azután addig vezetetik a készülékbe szén-sav, míg nem az összes baryt carbonat alakban le nem vált. Innen a szaturáló edény összes tartalma légnomással a filtersajtóból lefolyó lé (12° Bé) összetétele a következő:

cukor	23.05%
sók	0.09%
szerves anyagok	1.50%
tisztasági hányados	94.00%

A filtersajtókban visszamaradt baryt újból kiégettetik.

A saturálás alatt oldható ketted szén-savas sók képződhetnek; másrészt azonban a baryumsaccharat oldhatlan, a szén-sav által fel nem bontott anyagokat is tartalmaz. Ezen két zavaró körülményt megszüntetendő, a lé, mielőtt bepárlás alá kerül, oly mennyiségű kén-savalumíniummal lesz kezeelve, amennyi a lében foglalt barytnak megfelel. A kén-savas alumínium vizes oldata a bikarbonatokat, valamint a szerves barytsókat felbontja; a baryt kén-savas sóvá alakul át, a szerves anyagokat pedig bevonja a kiváltott timföld, úgy, hogy ezek a szűrés alkalmával visszatarthatnak.

A bepárlás, befőzés stb. a szokásos módon történik.

Beaufret eljárása a nyers répalé feldolgozásánál is alkalmazható lenne. Minthogy azonban ezen eljárás bevezetése a gyár átalakításának szükségét vonná maga után, a mire kevés gyár lenne hajlandó, ez okból Beaufret egy kombinált eljárást ajánl.

E szerint a melassze cukortalánításánál nyert baryumsaccharat az elegyítő edényekben a filtersajtók mosóvizével lenne elkeverendő s ezen így keletkezett péphez a nyers léből annyi adatnék, hogy 10 hl. lében körülbelül 8 kg. baryt lenne. Ezután a lé majdnem a forrásig felhevítetik, amidőn is a szerves baryumvegyek nehéz csapadék alakjában leválnak. A lé leszűretvén, saturáltatik.

Beaufret eljárásának előnyei a következők: 1. maximális munka, 2. gyors saturáció, 3. kevesebb munka a filtersajtókon, 4. kevesebb iszap és mosóvíz, 5. állandó összetételű sűrű lé, 6. tiszta és könnyen kristályosítható töltelék anyag, 7. jobb kihasználás, 8. kevesebb melassze.

—a—d.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Miért nem jók a vidéki kisebb gépversenyek és géppróbák?*)

Most, mikor a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja az őszi közgyűlés elé terjesztendő programjába felvette a gépversenyek együttes rendezésének eszméjét is, időszerűnek látszik rámutatni arra, miért voltak eddigi gépversenyek és géppróbák általában — igen kevés kivétellel — meddők?

Minden gazdasági egyesület ugyszólván erkölcsi kötelességének tartotta időközönként, életjelt kívánván adni magáról, kisebb-nagyobb kiállítás vagy gépverseny, esetleg csak gépbemutatót rendezni. Csak dicsérettel lehet megemlékezni a gazdasági egyesületek ezen működéséről, mert hisz szép volt a cél, melyért a kiállítást vagy gépversenyt rendezték, de sajnos, az eredmény legtöbb esetben még csak közel sem járt a gyakorlati gazdák igényeihez.

A kiállítások bírálatát mellőzve, csak a gépversenyek és géppróbák eredményére s kivételére akarok reflektálni az alábbiakban.

A ki már volt ily kisebb gépversenyeken — pedig gazdáink nagy része már látott ilyet — az tapasztalhatta, hogy ott rövid néhány óra alatt néha 5—6 gép felett hoztak ítéletet, még pedig akárhánszor olyat, mely messze állott volna az alapos kísérlet eredményétől. E versenyeknél vagy próbáknál — melyek néha csak fél napig, sőt addig sem tartottak — minden előkészület nélkül oly gépek felett kellett ítéletet hozni, melyeket az illető bíró bizottságnak legnagyobb része talán soha sem látott s így azoknak használhatóságáról vagy szerkezeti berendezéséről, kezelhetőségéről s végre munkájáról ugyszólván fogalma sem volt. Mi sem természetesebb, hogy az ily körülmények közt meghozott ítélet éppenséggel nem lehetett reális és gyakorlati értékű. Mivel pedig az idő rövidsége miatt sietni kellett az ítélet meghozatalával, természetes, hogy az ilyen hirtelen kimondott bírálat nem lehetett alapos.

Az első hiba tehát ezeknél a gépversenyeknél az idő rövidsége volt.

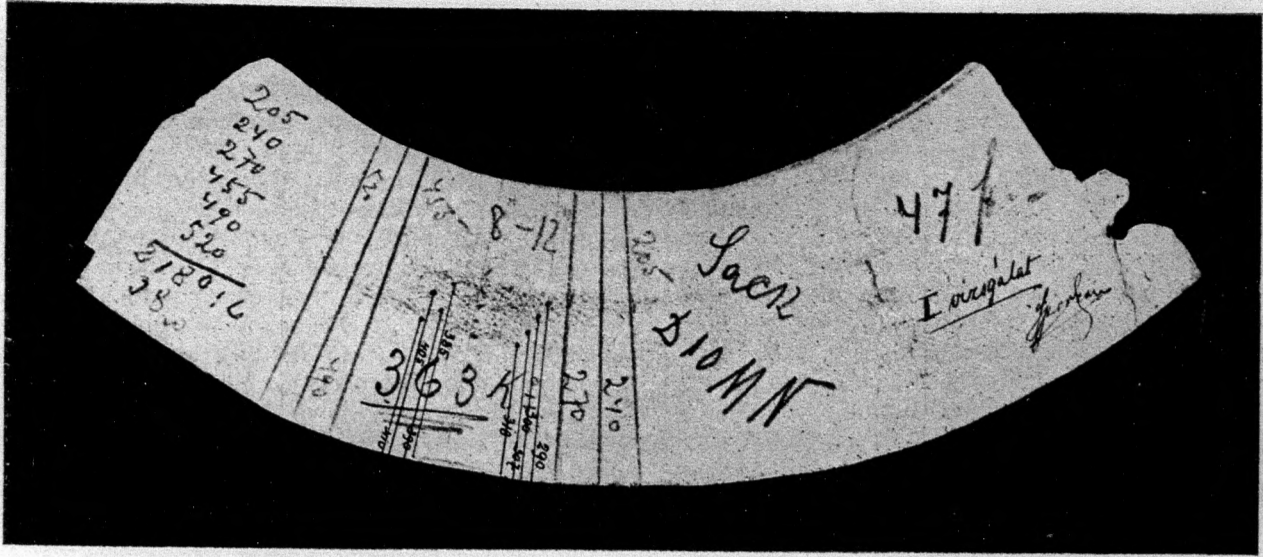
A második hiba a készülétlenség. Minden gépnek, ha annak munkáját és használhatóságát meg akarjuk ismerni, oly dolgozó helyet s oly munkaviszonyokat kell adni, a mely számára az illető gép szerkesztve van. Ezt úgy kell értelmezni, hogy pl. aratógépversenyénél nem szabad földön fekvő életbe versenyezni vagy vetőgépversenyénél nyers, kemény rögös szántáson dolgoztatni, vagy ekeversenyénél nyers rögös szántásra keresztbe szántatni.

Minden gépnek lehetőleg a neki legmegfelelőbb területet s viszonyokat — természetesen egynemű gépeknél lehetőleg ugyanazon viszonyokat — kell megadni akkor, ha helyes és alapos bírálatot akarunk hozni. S csak azután, ha ily viszonyok közt már megbírálták s megismerték a gépet s munkáját, lehet speciális, esetleg rosszabb vagy nehezebb munkára fogni a gépet, hogy láthassák itt mennyire felel az meg? De ez már csak inkább okmunkatársakból történjék, nem pedig versenyezés céljából. Hogy miért, annak nagyon egy-

*) Helyt adtunk munkatársunk közleményének, mert meg vagyunk győződve, hogy a komoly tárgyilagosság minden jó ügynek hasznára válik, még az esetben is, ha különben kellemetlen tévedésekre emlékeztetne. Nagyon természetes, hogy pozitív alapokon nyugvó, tisztán tárgyilagos észrevételeknek más oldalról is helyt adunk. Szerk.

munkákkal vannak elfoglalva, semhogy idejük lenne vagy érdemesnek mutatkoznék a műszerekkel való vonóerőmegállapítást s annak számítási módzatait tanulmányozni. Erre a gyakorlati gazdáknak nincs nagy szükségük, mert hisz az ő gyakorlati szemük elég megbízható bírálatot tesz lehetővé arról, hogy melyik gép jár nehezebben s melyik jár könnyebben, ha a gép helyesen van beállítva s az állapotok is jól vannak befogva. Ha egyik vagy másik gép szemmel láthatólag nem jár nehezebben, mint versenyző társa, akkor az erőmérő ugyan meg fogja mutatni, mennyivel, hány kilogrammal járt mégis nehezebben az egyik vagy könnyebben a másik, de ez az így megtudott különbség már csak akkor bírhat döntő befolyással az eredményre, illetve bírálatra, ha a két versenyző gép különben minden tényezőiben egyforma s nem lehet ezek alapján az elsőbbséget eldönteni. Ez a kilogrammkeresés azonban már nem a gyakorlati gazdák dolga, de a technikusoké.

Azért kell tehát a szakértő, hogy segítsen a reális bírálat felépítésénél. A szakértő, ki kizárólag csak gazdasági gépek tanulmányozásával foglalkozik, rendszeren már előre, a verseny előtt ismeri a versenyző gépek szerkezetét, munkaelvét. Ő már, mikor a versenyre jut,

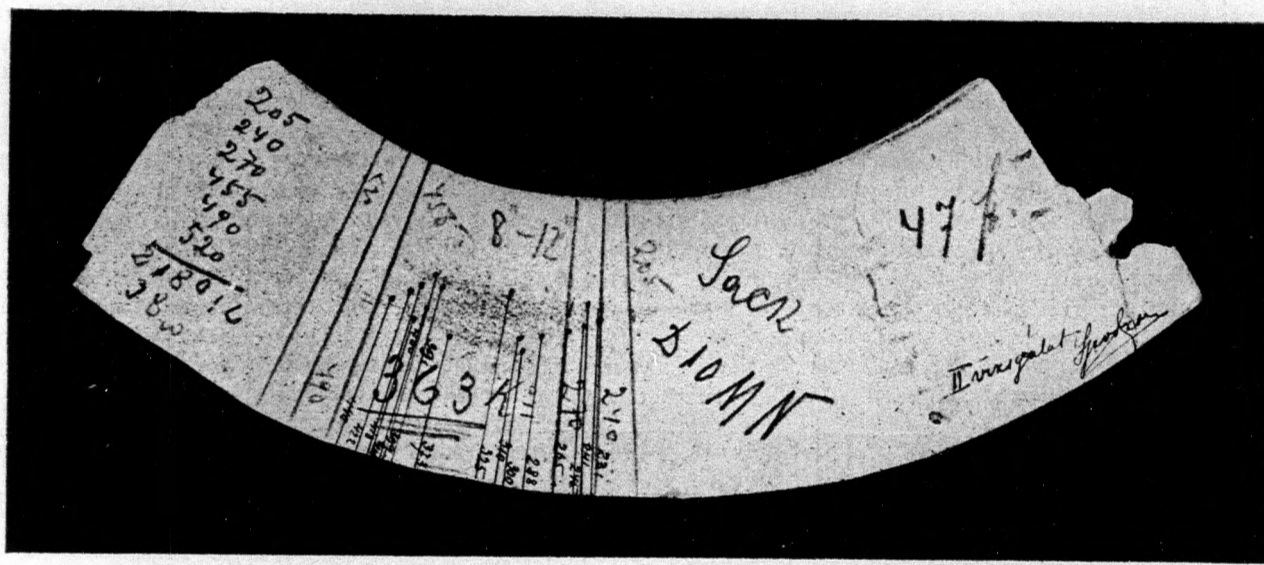
114. ábra. A Bächer-féle Sack-rendszerű eke nyéki diagrammja helyes számítással.

munkáját, a munka mineműségét, a gép kezelhetőségét és finanziaális oldalait. Ezt a két külön hozott ítéletet kell egybevetni s ennek alapján a végérvényes ítéletet meghozni. Így várható reális eredmény. Ezt mulasztották el eddig a kisebb vidéki versenyeken és géppróbakon eddig, s ezért nem értek a versenyeken

befolyástól ment bírálatát, még távolabb áll tőlem a szándék bárkinek az ott jelenlevők közül kétségbe vonni a bírálat megejtéséhez megkívánt szakértelmét. Csak egy tévedésre akarok ezúttal rámutatni, mely tévedésnek nagyon egészségtelen reklám lett a vége.

Mint a „Köztelek” 1896. évi október hó 21-én megjelent 85-ik számában olvassuk, a Fehérmegyei gazdasági egyesület által Kápolnás-Nyéken rendezett gépbemutatáson a Bächer-féle Sack-rendszerű D 10 MN jegyű eke és az eredeti Sack-féle D 10 MN jegyű eke között vontak párhuzamot s hogy minél alaposabb bírálatot hozhassanak, felvették mindkét ekeket vonóerőszükségletét egy, a Bächer cég képviselője által felajánlott Kraft-féle erőmérővel. Ugyanott olvassuk, hogy „A jelenvolt gazdák a Bächer-féle egyetemes acél-ekéknek ítelték oda az elsőbbséget, nemcsak olcsóbbaságuk, de tetemesen csekélyebb vonóerőszükségletük miatt is...” És tényleg amint olvashatjuk, a Sack-féle eke 8" mély és 12" széles barázda-szántásnál 363 kg. vonóerőt, míg az ugyanolyan Bächer-féle eke 8" mély és 14" széles barázda szántásnál csak 256.5 kg. vonóerőt, tehát 106.3 kg.-al kevesebbet igényelt.

Mikor ezt olvastam, feltűnt, hogy miképp lehet ily külsőleg majdnem teljesen egyenlő eke közt oly nagy vonóerőszükséglet különbség? Utána járván a dolgnak, kitudtam, hogy az a feltűnően kedvező eredmény az erőmérőadatainak helytelen leolvasásából származott s így az éppenséggel nem tekinthető reális, valódi eredménynek.

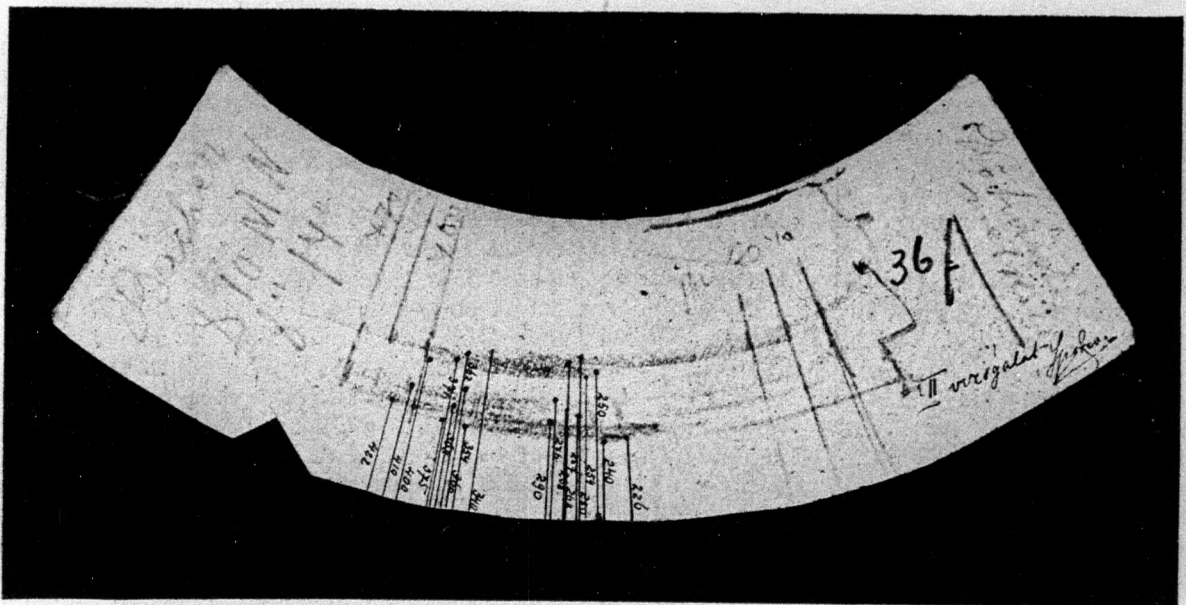
115. ábra. Az eredeti Sack-eke nyéki diagrammja helyes számítással.

nem ismeretlen géppel találja szemben magát, hanem nagyjában legalább tisztában van a gép mivoltjával. És így ő sokkal hamarabb tud magának tiszta képet alkotni a gépről s annak munkájáról, mint az e téren laikus gazda. Folytonosan gazdasági gépekkel foglalkozván, hamarabb szemébe fog ötlenni a gép előnyös, vagy esetleg gyengébb szerkezeti összeállítása s így a gépnek, mint ilyennek elbírálásánál nagyban hozzájárulhat az eredmény reális és gyakorlati céljához. A szakértő le tudja szállítani a reklám dícséretét valódi értékére, de viszont fel is tudja világosítani a bíráló bizottság gazdatagjait az illető gép szerkezetének rendeltetéséről s azoknak hasznos, esetleg felesleges vagy hiányos, meg nem felelő részéről. És végül a tisztán technikai kérdések elbírálásánál ismét csak a szakértő adhat megbízható adatokat.

Ezzel azonban korántsem mondom, hogy a szakértő véleménye legyen a döntő. Mert lehetnek és vannak is némely rendkívül elmesen szerkesztett gazdasági gépeink, melyeknek gyakorlati alkalmazhatóságuk nem felel meg a szép technikai szerkezetnek, s ismét vannak látszólag primitív szerkezetű gazdasági gépeink, melyek viszont tökéletesen beváltak a gyakorlatban. A szakértő csak felvilágosítással szolgáljon és vezesse a verseny technikai, tisztán gépészeti részét s hozza meg ítéletét a gép technikai tulajdonságairól, míg a bíráló-bizottság gazdákból álló része ítélt meg a gép

célt. Hogy pedig az eddig felhozottak tények s nem légből kapott ideák, arra nézve szolgáljon bizonyítékul a következő eset.

Mielőtt a tárgyra térnék, szükségesnek tartom kijelenteni, hogy a legtávolabbról sincs szándékomban kétségbe vonni az illető gépbemutatást intéző körök tárgyilagos és minden

116. ábra. Az eredeti Sack-eke nyéki diagrammja helyes számítással.

Az illető diagrammokat megszerelvén, tisztán kíváncsiságból utána számítottam ugyanazon erőmérőn, mely a nyéki versenyen is szerepelt a következő eredményre jutottam. Hogy a számítások lehetőleg megközelítsék a valót, minden diagrammot kétszer számítottam át és e kettőnek átlagát vettem végeredményül. Mint a mellékelt 111. és 112. ábrák mutatják, a *Bächer*-eke diagrammjának számjelzése 40, 70, 110, 400, 450, 470 kg., melynek átlaga 256.5 kg., ezek oly képtelen számok, melyek nem felelhetnek meg az erőmérői adatok kiszámításának. A *Sack*-eke diagrammjának számjelzése 205, 240, 270, 455, 490 és 520 kg., melynek átlaga 363 kg. E diagrammokat két ízben utána számítva és pedig először az erőpontokat 2 milliméter, másodsor 1 milliméter közökben állítva fel, a következő számjelzés jött ki:

Bächer-eke diagrammján

1 milliméter közben	2 milliméter közben
250 kg.	226 kg. 340 kg.
262 "	240 " 354 "
267 "	250 " 360 "
272 "	254 " 362 "
335 "	256 " 368 "
387 "	257 " 371 "
392 "	258 " 375 "
400 "	268 " 400 "
	276 " 410 "
	290 " 422 "

2565 : 8 = 320.62 kg. 6347 : 20 = 317.35 kg.
 átlag 320.62
 317.35
 637.97 : 2 = 318.98 kg.

Sack-eke diagrammján:

1 milliméter közben	2 milliméter közben
290 kg.	231 kg. 373 kg.
300 "	241 " 391 "
307 "	245 " 399 "
318 "	265 " 400 "
385 "	288 " 410 "
390 "	300 " 413 "
405 "	310 " 422 "
410 "	325 " 440 "

2805 : 8 = 350.62 kg. 5453 : 16 = 340.81 kg.
 átlag 350.62
 340.81
 691.43 : 2 = 345.71 kg.

Ilyenformán tehát a *Bächer*-féle eke nem 256.5 kg. vonóerőt igényelt, hanem 318.98 kg.-ot, vagyis 62.48 kg.-al többet, mint azt jeleztek és a *Sack*-eke nem 363 kg.-ot, hanem 345.71 kg.-ot, vagyis 17.29 kg.-al kevesebbet igényelt. A végeredményben pedig a *Sack*-eke nem 106.5 kg.-al járt nehezebben, mint a *Bächer*-eke, hanem csak 26.73 kg.-al.

A mellékelt 113., 114., 115. és 116. sz. ábrák mutatják az illető diagrammokat, amint azokat a verseny alkalmával ki kellett volna számítani.

Ha tehát tisztán csak a diagramm számjelzéseit tekintjük, azt látjuk, hogy az eredeti *Sack*-eke tényleg nehezebben járt, mint a *Bächer*-féle *Sack*-utánzat. De abban az esetben nem lehet elfogadni a diagrammokat alapul, mert a barázdámélység és szélesség a jelentésben említett adatoknak a valóságban csak részben felelhetett meg, különösen a *Bächer*-féle ekénél.

Ha ugyanis megnézzük a *Bächer*-féle eke diagrammját, azt látjuk, hogy az eke nem járt folytonosan rendes barázdájában, hanem abból legalább hat esetben kiugrott, mint azt a diagramm balfelé kinuló hosszú vonalai jelzik, mikor az ekének tényleg csak 40 kg. vonóerő kellett. Már pedig még könnyű talajon is kell, mint azt ezirányban végzett kísérleteim igazolják, csak 7" mély és 10" széles barázdánál legkevesebb 250-300 kg. vonóerő.

Eppen ezért lehetetlen, hogy a *Bächer*-féle eke a verseny, vagy bemutatás alkalmával mindig 14" széles barázdát húzott, ezt talán

csak akkor tette, mikor 470 kg. volt a vonóerő. De kétségbe merem vonni még a 14" széles barázdát azért is, mert a barázda szélességet nem egy barázdából lehet megtudni, hanem legalább is három barázdát kell húzatni s azoknak átlagából az egy barázda szélességet megállapítani.

Ezt az itt leírt esetet csak azért hoztam fel, hogy mintegy bizonyosságul szolgáljon arra, miszerint a vidéki kisebb gépversenyek és géppróbák még a legtisztább szándék és legjobb akarat mellett is mily helytelen eredményeket mutatnak fel.

Nem akartam itt sem az illető gépbemutató intező köreit, sem a fehérmegyei gazdasági egyesületet, sem pedig a gépbemutató részvevő gépgyáros illetve képviselő urakat megbántani, csak példát akartam felhozni állításaim igazolására. De azonkívül figyelmeztetni is akartam a gazdaközönséget — s ez erkölcsi kötelességem — hogy ne vegye készpénznek azt, ha valahol hirdetésben vagy árjegyzékben azt olvassuk, hogy a *Sack*-eke-utánzatok jobbak az eredeti *Sack*-ekénél. Kötelességemnek tartottam éppen a *Bächer*-féle *Sack* rendszerű ekék és az eredeti *Sack*-rendszerű ekék közt lehető alapos és kimerítő összehasonlító kísérleteket végezni és e kísérletek alapján — melyeket legközelebb közölni fogok — meggyőződésem, hogy a *Bächer*-féle *Sack* rendszerű ekék, bár jó ekék, az eredeti *Sack*-ekéket felül nem mulják s így a nyéki gépbemutató jelentésében olvasható azon kijelentést: „ellenben a *Bächer*-féle egytetemes ekék határozottan többséget érdemelnek „a *Sack*-féle ekék fölött“ a magam részéről nem fogadhatom el.

Nem fogadhatom el már csak azért sem, mert a jelentés egy szóval sem emlékezik meg a próba alkalmával végzett munka minőségéről. Már pedig nemcsak a könnyűségen és olcsóságon mulik valamely gép jósága, de oda jó munka is kell. A diagrammok azt mutatják, hogy az eredeti *Sack*-eke egyenletesen járt, míg a *Bächer*-féle *Sack*-rendszerű eke nem járt rendesen, tehát a munkája sem lehetett rendes. Vagy ha később talán az is volt, akkor arról a jelentésben is meg kellett volna emlékezni.

Hogy pedig a jövőben más, realisabb eredményű gépbemutatókat és versenyeket lehessen rendezni, gondoskodik a Gazdasági egyesületek Országos Szövetsége oly gépverseny-szabályzat összeállításáról, melyeknek alapján talán sikerülni fog egyöntetűséget hozni a vidéki gépbemutatók bírálati eljárásában is s talán sikerül elérni azt is, hogy ezek tényleg gyakorlati értékkel is bírjanak.

Ifj. Sporzon Pál
 gazd. tanintézetű tanár.

Hitelszövetkezetek Erdélyben.

A kolozsvári állatkiállítás alkalmából Erdély minden részéből nagy számmal egybesereglett mezőgazdák az erdélyrészi hitelszövetkezetek tovább fejlesztése és egy központi hitelszövetkezet megalkotása érdekében népes értekezletet tartottak. Az értekezleten az erdélyi nagy- és középbirtokosok közül száznál több volt jelen. *Bethlen* András gróf, *Szabó* József egyesületi elnök, *Bánffy* György gróf, *Gidófalvy* István dr., *Bánffy* Miklós gróf, *Sigmond* Dezső, *Betegh* Imre, *Bethlen* Bálint gróf és mások fölszólalása után egyhangulag és nagy lelkesedéssel elfogadták a *Bethlen* András gróf által benyújtott következő határozati javaslatot:

A tizenkettedik tenyészállat-kiállítás alkalmából Kolozsvárra egybegyűlt erdélyrészi mezőgazdák a mezőgazdaságnak már-már szokott bajai mellett az agrárszociális bonyodalomnak közeledését szemlélvén, már többé el nem odázhatóan tartják a mezőgazdasági munkásnép és a kisgazdák hitelviszonyainak javításán, vagyonosodásán és erkölcsi s értelmi színvonalának emelésén munkáló hitelszövetkezetek sürgős továbbfejlesztését és egy

erdélyrészi szövetkezeti középpont felállítását, mert megvannak győződve, hogy a föld népe anyagi jólétének és erkölcsi s értelmi színvonalának lehető emelése egyik hathatós eszköz arra, hogy megelőztessenek ama társadalmi bajok és osztályharcok, amelyeket a nyomor, az elégedetlenség és a könnyen félrevezethető tudatlanság szünek; hathatós eszköz arra, hogy a föld népe és a földbirtokos osztály között a kölcsönös érdek kapcsának meglazuló kötelékei a bizalom és hála érzelmei által megerősítsenek és hathatós eszköz arra is, hogy az emelkedés és jólét nyomán a nemzetiségi széthúzás és bizalmatlankodás helyébe a testvéri szeretet költözzék közbé.

Ugyanezért örömmel üdvözlök és elveiben helyeslik az erdélyrészi gazdasági egyesületnek az erdélyrészi központi hitelszövetkezetek és a községi hitelszövetkezetek megalakítása érdekében eddig folytatott tevékenységét; ezért kifejezik köszönetüket és jövőre is teljes bizalmukat. Együttal kiküldenek egy végrehajtó bizottságot azzal a felhatalmazással, hogy a központi hitelszövetkezet megalkotása és a községi hitelszövetkezetek további fejlesztése érdekében minden szükséges lépést az erdélyi gazdaközönség nevében és az erdélyrészi gazdasági egyesülettel egyetértve megtegyen, jelesen:

1. hogy kérelemmel forduljon első sorban az erdélyi részek társadalmi vezetőihez, minők a felekezeti státusok, a magyar közművelődési egyesület és törvényhatóságok;

2. hogy egyidejűleg kérje a magas kormánytól az állam hathatós támogatását, a mi szükséges nemcsak a kezdet nehézségeért, hanem azért is, hogy ez által a társadalomban a szövetkezeti intézmény iránt nem ritkán mutatkozó bizalmatlanság elenyésztesse és az erdélyrészi gazdaközönség meg is van győződve, hogy a magas kormány nem fogja magára venni azt a felelősséget, hogy a támogatás megtagadásával ez oly üdvös és szükséges és nemcsak fontos társadalmi, hanem magasabb vitális állami érdekeket is szolgáló intézmény létesülését, illetve továbbfejlesztését késleltesse, esetleg megghusítsa;

3. hogy e végrehajtó bizottság a szövetkezeti eszme propagálására és az üzletrészek jegyzésének terjesztése céljából az erdélyi részek mezőgazdasági érdekei iránt melegen érő irányadó férfiakból egy nagy bizottságot alakítson, annak tagjait a törvényhozás erdélyrészi tagjaiból, az erdélyi vármegyék fő- és alispánjaiból, a gazdasági egyesületek elnökeiből, a gazdaközönség vezérégyéniségeiből és a szövetkezeti ügy más lelkes barátaiból választván meg. Kolozsvár, 1896. augusztus 29-én *Bethlen* András gróf, s. k.

A határozati javaslatban említett végrehajtó bizottság a következőleg alakult meg: Elnök: *Bethlen* András gróf. tagok: *Bánffy* Ernő báró, *Bánffy* György gr., *Bánffy* Miklós gróf, *Bartha* Miklós, *Betegh* Imre, *Gidófalvy* István dr., *Kornis* Viktor gróf, *Mikó* Bálint, *Petrichevich* Horváth Kálmán báró, *Szabó* József és *Szentkirályi* Gyula dr.

Budapesti gypjuaukeziók.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ által az 1894. évben kezdeményezett s ugy ennek, mint a kereskedelemügyi miniszternek ellenőrzése alatt álló gypjuaukeziók intézményét úgy a termelő közönség, mint a kereskedők mindinkább kezdik megkedvelni, s azt évről-évre fokozódó mérvben keresik föl. Sokban hozzájárult az aukeziók fellendítéséhez a kereskedelemügyi miniszternek azon intézkedése, hogy az aukeziókra szállítandó gypjakra az államvasutak összes vonalain tetemes kedvezményeket engedett, azonkívül ingyen rakományokat bocsátott a gypjak elraktározására rendelkezésre. Ezen kedvezményeken kívül az aukeziókat igénybevevő termelők mérlegezési költségeket sem fizetnek, úgy, hogy a multhoz

képest a termelők költségei tetemesen csökkennek.

Igaz ugyan, hogy a gyapjuaukezióknak ez idei II-ik sorozata, mely szeptember hó 1. és 2-án tartott meg Budapesten, nem volt olyan eredményes, mint az előző aukeziók, a minnek oka minden valószínűség szerint a gyapjukereskedelem terén beállott üzletlenségnek tulajdonítható, de nem csekély oka, mint mondják az a körülmény is, hogy a csekély gabonatermés okozta drágaság következtében a posztgyárosok nem számíthatnak a közel jövőben áruik szokott keletére s így nem mernek nagyobb mennyiségű gyapjút bevásárolni.

Külföldi kereskedők ez alkalommal is elég tekintélyes számban voltak ugyan jelen, de hiányzott a vételkedv. Az aukeziók első napján 5600 bál került kalapács alá, melyből 2269 bál talált vevőre. Második napon 6165 bál árvereztetett s e mennyiségből csak 1897 bál kelt el. Az összes fölhozatal tehát 11765 bál volt, amelyből összesen 4156 bál adatott el, ami bizony elég csekély eredménynek mondható.

Az árkinálat egyáltalában igen vontatott volt; közönséges, silányabb minőségeket egyáltalában nem kerestek s ezeknek ára 3—5%-kal esett. Közepes minőségek valamivel keresettebbek voltak, ezeknél 2—3%-os áremelkedés konstatalható. A finomabb minőségű gyapjak árai nem változtak, míg ellenben bárángyapju iránt rendkívül nagy volt a kereslet és zsiros bárángyapjukért aránylag igen magas árakat fizettek.

Az egyes tételekből a gyapjak a következő árakon keltek el:

Szennyes bárángyapju 60—75 frtig, sőt egy tétel Károlyi-féle zsiros bárángyapjuért 90 frtot fizettek.

Szennyes fésűs gyapjuért 44—46 frtot fizettek.

Mosott bárángyapju 250—311 frton kelt el.

Mosott fésűs gyapju ára 103—120 frt. Finom merino gyapjuért 172—171 frtot fizettek.

Konstatálnunk kell, hogy a gyapjuaukezióra bejelentett gyapjumennyiség csaknem $\frac{2}{3}$ -ad részében kereskedők által összevásárolt gyapjuból került ki s bizonyára ez a körülmény is nem kevés befolyással lehetett arra, hogy a kereskedők vételkedvt leohassza. Emellett igen sok oly gyapju küldetett föl a vásárra, amely hanyagul és rosszul volt kezelve s nagyon természetes, hogy az ily gyapjak iránt kereslet nincsen.

Ellenben konstatalható az is, hogy a jól kezelt, jól gondozott és főleg jól mosott gyapjakat hamarosan elkapkodták.

Amint a katalógusból láttuk, igen sok tétel szerepel a termelő nevének megemlítése nélkül. Ezt az eljárást határozottan hibáztatjuk, mert a vevők súlyt helyeznek arra, hogy a gyapju termelőjének nevét és provenienciáját ismerjék, mivel ily módon jobban tájékozódhatnak a gyapju eredetéről; a névtelen tételeket az aukezióon tényleg teljesen figyelmen kívül hagyták és ezekre ajánlat egyáltalában nem is tétetett.

Jövőre tehát a termelők saját érdekükben cselekesznek, ha a felküldött gyapjút saját nevük és a termelési hely megnevezésével vétetik fel a katalógusba. Igaz ugyan, hogy a mostani aukezióon igen tetemes mennyiség maradt eladatlanul, a mi azonban nem ok arra, hogy a termelőket aggasztja; mert az aukeziók révén, melyeknek igen nagy szerepe van az ár alakulására, ugy a termelő, mint a kereskedő pontos értesülést szerez az egyes minőségek áráiról s ezen az alapon a legközelebbi napokban a visszamaradt gyapju kéz alatt csakhamar el fog kelní.

J. P.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

381. sz. kérdés. Egy gazdaságban a pénztári napló, vagy más a könyveléshez tartozó könyvek tételei, mint törvényes bizonyítékok szerepelnek-e, vagy törvényes hitelességgel nem bírnak? Egyáltalában peres ügyeknél szerepelnek-e egy magánszemély gazdasági könyvei?
G. S.

382. sz. kérdés. Mürétet akarok készíteni, azonban talajom tavasszal nem biztos munkáju; a nedvesség miatt, esetleg igen későn május végén júniusban lesz csak hozzáférhető. Kérem, nem volna-e lehető őszszel esetleg késő őszszel bevetni s magvaik: komócsin, esomós ebir, francia és angol perje, réti ecsetpázsit, réti here stb. kár nélkül kiállanak-e a telet?
Jánok Sz. E.

383. sz. kérdés. Tavaszkor szándékozom egy, a jövő télen istállótrágyával megtrágyázandó táblára holdanként 200 k. Tomassalakat elhinteni, azt az istállótrágyával együtt alászántani és zabosbükknönnel, következő őszszel buzával, azután pedig árpával bevetni. Miután a Tomassalak három évre szolgál, akarom, hogy a buza alatt a második évben adja meg a legjobb eredményt. Helyes a számításom és eljárásim módom?
Tolmács. R.

Feleletek.

Gazdasági könyvek bizonyító ereje. (Felelet a 381. sz. kérdésre.) A törvény a gazdasági könyveket bizonyító erővel nem ruházta föl, ilyennel csak a bejegyzett kereskedők üzleti könyvei bírnak s még ezek sem teljes bizonyító erővel. Mindazonáltal a gazdaságban vezetett könyvek képezhetnek bizonyítékokat, ha mint okmányok szerepelnek, pl. közös gazdálkodás esetében a lezárt könyveket és azokban foglalt elszámolást a felek aláírják és helyeseknek elismerik, ily esetben mint okiratok szerepelnek, de mint könyvek csupán ezen minőségükben bizonyító erővel nem bírnak.

Dr. Szabó László.

Mürét készítése. (Felelet a 382. sz. kérdésre.) A felsorolt takarmánynövények vethetők ugyan őszszel is, de semmiesetre sem oly talajra, amely tavasszal a nedvesség miatt csak későn vethető be, mert az ily talajon télen át elpusztul az őszszel vetett s kikelt mag. A mondott viszonyok között a földolog, hogy a talaj a fölösleges nedvességtől megszabadíttassék, vagyis hogy alagsóvezetessék, mert különben ha sikerülne is esetleg véletlenül az őszivetés, a jobbfele fűveket rövid idő múltán a kevesebbet érok kiszorítanak.
Cs. S.

A Thomassalak utóhatása. (Felelet a 382. sz. kérdésre.) A Thomassalak alkalmazása a leírt eljárás szerint teljesen helyes, mert egyrészt nagyobb lesz a zabosbükknönnemés, másrészt a buza alá még elég foszforsav marad. Az árpa azonban alig fog már a Thomassalaktól hasznot húzhatni, mert hogy e trágya még a harmadik évben is számottevő eredményt szolgáltatson, nagyobb mennyiséget kell belőle alkalmazni, kat. holdanként 300—350 kg.-ot. Az orsz. növénytermelési kísérleti állomás a jelen év tavaszán számos gazdaságban kezdeményezett oly kísérletet, hogy a Thomassalak a zabosbükknönn alá hintetett el és ugy a zabosbükknönn, mint az utána következő buza termése meghatározaták. Az idej eredményből tünt ki, hogy a Thomassalak a zabosbükknönn termését a legtöbb esetben fokozta, részben igen jelentékeny mértékben.
Cs. S.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Szőlőszeti tanulmányut napirendje.....	1225
Sőrárpakiállítás. — Nemzetközi vetőgépversen.	
— Őszi luxuslővásár. — 1897. augusztus havában befizetett alapítványi kamatok és évdíjak nyújtása.....	1226
Nyomor, elégedetlenség, tudatlanság.....	1226
A fővárosi vásárcsarnokok és a gyümölcskereskedelem.....	1227
Hitelszövetkezetek Erdélyben.....	1232
Budapesti gyapjuaukeziók.....	1232

Növénytermelés.

Korshere (Trifolium hybridum) természet. 1228

Gazdasági növénytan.

Kísérletek a káposztafélék golyvabetegsége ellen. 1228

Gazdasági ipar.

Uj eljárás a melasse és cukorle feldolgozására. 1229

Gazdasági gépészet.

Miért nem jök a vidéki kisebb gépvversenyek és géppróbák? Ifj. Szorzon Pál. 1229

Levélszekrény..... 1233

Vegyesek..... 1233

Kereskedelem, tözsde..... 1235

Budapesti gabonatózsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Szeszület. — A központi vásárcsarnok árujegyzése a nagyban (n gros) eladott élelmiszkek áráiról. — Állatvásárok: Budapesti gazdasági és tenyészmárhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lővásár. — Köbányai sertésvásár. — Budapesti szurómarhavásár. — Ingatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül.) 1236

Szőlőszeti tanulmányut. Az OMGE. által rendezendő szőlőszeti tanulmányutra utólag még a következők jelentkeztek: Tamaskó Bálint Szerednye, Karlik János Balassa-Gyarmat, Roth Hermann Medgyes, Prischach Samu Lapás-Gyarmat u. p. Nagy-Lapás.

Nemzetközi vetőgépversen Kiszéren. Az OMGE. és a Komárommegyei Gazdasági Egylet által a kiszéri m. kir. ménesuradalom batthyán-i kerületében f. évi október hó 1. és 2-án rendezendő nemzetközi vetőgépversenyt, illetőleg a gazdaközönség és a gépgyárosok tájékoztatása céljából a rendező-bizottság megállapodását a következőkben tartjuk szükségesnek ismertetni. A nyilvános verseny a gazdaközönség előtt október hó 2-án fog megtartatni, míg a bíráló-bizottság a gépek bírlatát a közönség teljes kizárásával október hó 1-én, sőt nagyobb számú gépek bejelentése esetén már szeptember hó 30-án kezd meg. A versenyen részt vehetnek az u. n. sikterületekre való, valamint u. n. hegyi vetőgépek is, amelyeken újabb szerkezeti javítás eszközöltetett. A bírlatnál azonban az oly vetőgépek, amelyek dombos és sík talajon egyaránt jól vetnek, előnyben részesülnek. A versenyen egy rendszerből csak egy gép vehet részt. Ez ugy értelmezendő, hogy az illető gyáros az ő rendszerű vetőgépeiből csak egy darabot küldhet a versenyre; vagyis egy ugyanazon jegyű vetőgépből. pl. 13 és 15, vagy 17 stb. soros gép nem versenyezhet. A gyárosok tetszés szerint állapíthatják meg, hogy hány soros géppel óhajtanak a versenyben részt venni, mert a vonóerőszükséglet egy vetőcsoroszlyára lesz vonatkoztatva. A sortávolság szintén tetszés szerinti lehet: vagyis 3, 3 $\frac{1}{2}$, 4, 4 $\frac{1}{2}$ "-es sortávolság. A versenyző géppel mindennemű magfajtát, így tehát: buzát, zabot, tengerit, répamagot és löherét egyaránt jól kell tudni vetni, még pedig minden vetőmagfélésegből a bíráló-bizottság által meghatározott mennyiséget. A versenyre bejelentett gépek leírása és lehetőleg rajza is a bejelentés alkalmával az „OMGE.” titkárságához beküldendő. A bírlat ki fog terjeszkedni a gépek szerkezetére, a vetőkészülék működésére és végül az öszmunkára. A bejelentések szept. 20-ig küldendők be az OMGE. titkárságához, ahol a verseny részletes programja és bejelentési iverk is kaphatók. A rendező-bizottság már megtette a szükséges

lépéseket a gépek részére kieszközölendő szállítási kedvezmény és a külföldről a versenyre érkező gépek vámmentes behozatalának engedélyezése érdekében; a földmívelésügyi miniszter a három legjobb gép díjazására állami arany, ezüst és bronz érmet tűzött ki. Az érdeklődés a verseny iránt a hazai gyárosok körében igen élénk s a külföldi gépgyárosok közül is többen résztvenni szándékoznak a versenyen. Tekintve a vetőgépgyártás terén észlelhető nagy haladást és a különféle szerkezetű gépek nagy tömegét, természetes, hogy a gazdaközönség érdeklődésére is igen nagyfokú a verseny iránt s megragadni óhajtja az alkalmat, hogy személyesen szerezzen meggyőződést a különféle gyártmányú gépek használhatósága s egymás fölötti előnyeiről.

Lóárverések a Tattersalban. Október hó első felében több a lótenyésztő és lóvásárló közönséget közelről érdeklő lóárverés fog tartani így nevezetesen október hó 1-én tartatik meg az angol telivér anyakanczák és éves csikók árverése; október hó 2-án és 3-án az állami ménésintézetek szám feletti lóanyaga kerül bemutatásra a délelőtti órákban. 4-én és 5-én pedig fog végbemenni ugyanezen lóanyagának a nyilvános árverése is. Az állami szám feletti lovak árverését közvetlenül követi az OMGE. és a lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság által közösen rendezett őszi luxuslóvásár, amely 6., 7. és 8-án fog megtartani. Végül október hó 11., 12. és 12-án a magán tulajdonosok ménlóvásárját rendezik a Tattersall-egylet. Ez alkalommal, október hó 12-én délelőtt 10 órakor veszi kezdetét az összes ménnek kötelező elővezetése, amikor is az állami ménlő vásárló bizottság fogja bevásárlásait eszközölni. Az előbbieken felsorolt árverésekre az uton is felhívjuk az érdeklődők figyelmét, mely vásárokról a szaklapokban közzölt hirdményeken kívül mindennemű felvilágosítást készségesen ad meg a Tattersall titkársága.

Országos mezőgazdasági muzeum. Értesülésünk szerint a földmívelésügyi miniszter a most szervezett gazdasági muzeum ügyeinek vezetésével e hó elsejétől kezdve Balás Árpádot, a m.-óvári gazd. akadémia igazgatóját bízta meg. Ez a megbízatás kétségtelenné teszi, hogy Balás Árpád a gazd. akadémia igazgatói állásától megváljék. Kapcsolatosan Paikert Alajost, aki a muzeum szervezésének nagy és fáradságos feladatát szép sikerrel bevégezte, a miniszter a muzeum ügyek vezetésének teendői alul felmentette. Legközelebb visszafogunk térnie ezekre a személyi mozzanatokra. Egyelőre közöljük, hogy a muzeumot a földmívelési miniszter — értesülésünk szerint a legnagyobb csendben — e hó 12-én d. e. 12 órakor fogja megnyitni.

Állatforgalom korlátozása. Az osztrák császári királyi belügyminiszter szeptember hó 3. kezdődő érvényességgel a következő intézkedéseket léptette életbe: I. *Ragados tüdőlob* miatt a szarvasmarhák Ausztriába való bevitele Magyarország következő törvényhatóságainak területéről tilos: Vármegyék: Árva, Liptó, Nógrád, Nyitra, Pozsony (Csallóköz-sziget területének kivételével), Szepes és Trencsén. Város: Pozsony. Ezen törvényhatóságok területéről a szarvasmarhák mindazonáltal a bécs-sz.-marxi csütörtöki és szombati vesztegvásárookra, azonnali levágás céljából bevihetők, a már közölt föltételek mellett. II. *Ragados száj- és körömfájás* miatt a sertéseknek és kérődzőknek (szarvasmarhák, juhok és kecskék) Ausztriába való bevitele Magyarország következő törvényhatóságainak területéről tilos: Vármegyék: Alsó-Fehér, Arad, Békés, Hunyad, Nógrád és Torda-Aranyos. Városok: Arad, Debreczen, Kolozsvár és Szeged. A ragados száj- és körömfájás miatt az ausztriai forgalomból kitiltott fentebbi vármegyék járványmentes községeiből származó egészséges szarvasmarhák a bécs-szt.-marxi vesztegvásárookra az 1896. évi augusztus hó 5-én 48,644. szám

alatt kett itteni körrendeletben foglalt feltételek mellett mindazonáltal továbbra is bevihetők. III. *Sertésvész* miatt a sertések bevitele Ausztriába a következő törvényhatóságok területéről tilos: Vármegyék: Abauj-Torna, Alsó-Fehér, Arad, Bács-Bodrogh, Baranya, Békés, Bereg, Bihar, Borsod, Brassó, Esztergom, Fejér, Gömör-Kishont, Győr, Hajdu, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Kis-Küküllő, Kolozs, Komárom, Krassó-Szörény, Maros-Torda, Moson, Nagy-Küküllő, Nógrád, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Somogy, Sopron, Szatmár, Szeben, Szilágy, Szolnok-Doboka, Temes, Tolna, Torda-Aranyos, Torontál, Udvarhely, Ung, Vas, Veszprém, Zala, Zemplén és Zólyom. Városok: Arad, Baja, Debreczen, Kassa, Kecskemét, Komárom, Kolozsvár, Pancsova, Selmecz-Bélabánya, Sopron, Szabadka, Szatmár-Németi, Szeged, Ujvidék, Verseez és Zombor.

Ösztöndíjas helyek a m. kir. állatorvosi akadémián. A földmívelésügyi miniszter a budapesti m. kir. állatorvosi akadémián az 1897/8-iki tanév kezdetén 30, egyenként 150 frtos és 10, egyenként 300 frtos ösztöndíjat oszt ki az idén. Az ösztöndíjak elnyeréséért a kérvények a földmívelésügyi miniszterhez címelve szeptember hó 8-ig bezárólag az állatorvosi akadémia igazgatóságánál nyújtandók be. A 150 frtos ösztöndíj elnyerhetésének előfeltétele, hogy a folyamodó a gimnázium vagy ezzel egyenrangú más középiskolának legalább hatodik osztályát vagy az akadémia előző tanévét jó eredménnyel bevégezte és az előadott elméleti tantárgyakból jó eredménnyel kollokvált, de mindezek előtt előnyben részesülnek azok, a kik az előbb mondott iskolák valamelyikének érettségi bizonyítványát képesek felmutatni. A 300 frtos ösztöndíjak elnyeréséért pedig kizárólag olyanok pályázhatnak, a kik valamely középiskolán sikeres érettségi vizsgálatot tettek. A kérvényhez csatolandó: születési, erkölcsi és az előképzettséget tanúsító bizonyítvány, továbbá szegénységi bizonylat.

Beregmezei tanítók vizsgája a sárvári tejjgazdasági szakiskolában. A földmívelésügyi kormányzat a sárvári tejjgazdasági szakiskolában egy a tejjgazdasági tanfolyamot rendezett beregmezei tanítók részére, hogy az így kiképzett tanítók a felvidéki ruthén nép körében az okszerű tejjgazdaság körébe vágó ismeretek és szarvasmarhatenyésztésnek terjesztői legyenek. A sárvári tanfolyamon állami segély mellett 20 beregmezei tanító vett részt, akik az elméleti és gyakorlati vizsgát mult hó 14-én állották ki szép sikerrel. A vizsgálaton jelen volt a földmívelésügyi miniszter képviselőjében Nagy Vince tejjgazdasági felügyelő és több a vizsgálat iránt érdeklődő vasmezei földbirtokos. A vizsgálatot és egyáltalában a tanfolyamot *Toldi Szabó László* a tejjgazdasági szakiskola igazgatója vezette s annak gyakorlati része a sajtgyártás, vajkészítés lefolyására s a melléktermékek értékesítési módjaira terjedt ki, míg az elméleti rész a takarmányozásra, takarmánynövények ismeretére s hasznosságának méltatására terjedt ki.

Gabonaárúsító szövetkezetek Szászországban. Drezdában a gazdasági szövetkezetek köteleke afölött tanácskozott, miként kell a gabonaárúsító szövetkezeteket berendezni. Heldreich nagybirtokos a szövetkezetek szükségességét voltát és a szervezés módját következőképpen fejtegette. A mezőgazdaság válságos helyzetében az öngélethez kell fordulnunk, hogy a tőzsde tulkapásait megtörhessük. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy olyan kormányunk van, amely belátja, hogy az államélet létalapja a mezőgazdaság. A mezőgazdaság felvirágzásának előfeltétele a gabonaárak emelése, ez pedig csak szövetkezeti uton és csak akként érhető el, ha a gabonakereskedelmet maguk a gazdák ragadják magukhoz. Ma a gabonaárakat a behozatal és tőzsdei manipulációk nyomják. Ennek törvényekkel kellene elejét venni. A míg ez az idő bekövetkezik, maguknak kell összeállani, hogy a termelő jo-

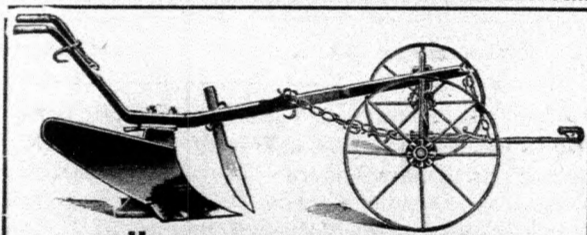
gos keresményét elvonni ne engedjük. A tőzsde urai nem termelnek, mégis dusan aratnak. A közvetítő kereskedelem megszüntetése a gazdáknak nézve életkérdés. Ha szövetkezeti gabonátáraink lesznek, akkor az élelmezési hivatalok és a malmok közvetlenül a gazdától fogják földözni szükségleteiket. A rizikó csekély, az erkölcsi és anyagi haszon, mely ebből ránk háramlik, nagy. Ha a szövetkezet a termelőnek jobb árt fog fizetni, akkor a paraszt is jobb viszonyok közé fog jutni. A takaré- és hitel-szövetkezetek kapcsolatba lesznek hozandók a felállítandó raktárszövetkezetekkel, mert az előlegkérdés csak ezen az uton oldható meg. A gabonátárházal kapcsolatban raktárak állítandók fel a szövetkezők részére nagyban beszerzett takarmányok és műtrágyák raktározására azon célból, hogy a gabonájukat beszállító gazdák ugyanazon fuvarral a takarmányt és a műtrágyát hazafuvarozhassák. A szövetkezeti részjegyek a birtok hektárszáma arányában terhelnek a gazdákat.

Állatkiállítás Csendlakon. A Muraszombat és vidéki gazdasági egylet m. hó 28-án tartotta díjazással egybekötött állatkiállítását Csendlakon. A nagy munkaidőben kevés állat lett felbajtva, de ami előállított, azok mind kitűnő példányok voltak. Felhajtott illetve kiállított: bika 9 db, tehén 21 db, üsző 23 db, sertés 3 db. Díjakat nyertek: szimmenthali bikáért gróf *Batthyányi* Zsigmond 5 éves bikája. Ugyanennek 3 éves bikája. Diszoklevelet nyertek *Dobosy* István ferenczfalvi lakos 2 éves bikája, I-ső díjat (20 korona) *Klarrica* József 3¹/₂ éves bikája diszoklevelet. *Puval* József 1¹/₂ éves bikája II-ik díjat (15 korona). *Marits* András 2 éves bikája III. díjat (10 korona). Tehenekért: gr. *Batthyányi* Zsigmond egy 6, egy 5 éves szimmenthali és 5 éves pinzgau tehené diszoklevelet. *Bertalanis* Miklós 4 éves pinzgau tehené I. díjat (20 korona). *Csigul* János 5 éves szimmenthali tehené II. díjat (15 korona). *Sostaresz* István 5 éves pinzgau tehené III. díjat (10 korona). *Legény* Miklós 8 éves szimmenthali keverék tehené IV. díjat (5 korona). Üszőkért. *Hujber* Ferencz 1¹/₄ éves szimmenthali üszőért I. díjat (20 korona). gr. *Batthyány* Zsigmond 1 éves szimmenthali után diszoklevelet. *Lejko* István 2 éves pinzgau üszője után II. díjat (15 korona). *Láposi* Ignác 2 éves szimmenthali üsző után III. díjat (10 korona). *Poredis* István 2 éves szimmenthali üszője után IV. díjat (5 korona). *Kocsár* Miklós nagyon szép 1¹/₂ éves yorkshirei kan sertése után 15 koronát. A gazdasági egylet tagjai között ez alkalommal kisorsolt egy pár *yorkshirei* malacot s egy szimmenthali üszőborjut.

A „Musée social” társulat. A fenti címmel Franciaországban egy érdekes szociális intézmény működik, melynek a „Magyar Nemzetgazda” nyomán adjuk rövid ismertetését. A „Musée social” ezimén ismert társulat 1894. óta működik és Párisban a rue Las Cases-ben székel. Tevékenységét több irányban érvényesíti, nevezetesen fölvilágosítások nyújtásával, tanulmányi kiküldetések és előadások rendezésével. Tudakozódó irodájának az a célja, hogy mindazoknak kezükre járjon, kik társadalmi kérdésekkel foglalkoznak s a munkások sorsának javításán pl. szövetkezetek létesítése által segíteni kívánnak. A tudakozódó iroda szolgálatát igen hatékonyan szervezték és mindenik osztály élén a közjó iránt lelkesedő kompetens szakférjak állanak. Ilyen osztályok léteznek 1: az összes szociálstudományokkal foglalkozó társulatokkal való érintkezés fontartására; 2: az agrár kérdésekre; 3: a munkás-egyesülsére; 4: a biztosítási ügyre; 5: jogi kérdésekre; 6: vizsgálódások, tanulmányok és kiküldetések rendezésére nézve. A társulat mőgalapítója Chambrun gróf, alapítványait közelebb 100,000 frankos adománnyal öregbítette, melynek egyik fele oly munkások közt jut kiosztásra, kik a hatvanéves kort betöltve, legalább 30 évig működtek ugyanegy vállalatnál. A másik fele két pályamunkálatra van

szánva, melynek tárgya: 1. a nyereségben való részesedés; 2. a munkácsüvésületek és a munkaadók egyesületei. A pályázati határidő az utóbb nevezett munkálatra 1897. december 31-én jár le s a pályanyertes 25.000 frank díjat nyer el véle. A kiküldetések (missiók) célja az, hogy a tudomány ama szükségletének, a szociális élet minél behatóbban megismerni, minél tökéletesebben elég tétessék. És hogy mily komolyan veszi a társaság ezen feladatát, azt igen ékesszólóan illusztrálja azon épp most megjelent vaskos kötete, melylyel Georges Blondel beszámol a német parasztság tanulmányozása végett 1895. év őszén a jónévű Charles Bruilhet, Édouard Julhiet, Lucien de Sainte Croix és Louis Quesnel társasággal történt kiküldetésükről. Ez igen becses mű kapható Párisban anc. Maison L. Larose & Forcel cégénél, (22 rue Soufflot) 12 frankon, vagy Prager R. L. berlini kiadócéggel (21 Mittel-Strasse) utján 10 márkáért.

Magyarország örléskészítési forgalma 1897. július havában. A tavalyi 53678 métermázsával szemben az idén csak 28235 métermázsába hozatott be előjegyzési eljárás mellett. Az év első hét hónapját tekintve is csökkenés konstataható, a mennyiben az előjegyzésre behozott buza összes mennyisége az idén 399.077, tavaly 447.065 métermázsába volt. A visszakivitt buza ismét is a múlt évhez képest lényegesebb csökkenés mutatkozik, nevezetesen július hóban tavaly 73.444 métermázsába, az idén 48.852 métermázsába, az év első hét hónapjában pedig tavaly 538.838 métermázsába volt kivitelünk az ideig 458.987 métermázsával szemben. Az előjegyzési eljárás mellett behozott egyéb gabonaneműek, valamint a viszkivitt örlemények forgalma, mint mindig, ezuttal is egészen csekély mérvű volt.

BÄCHER RUDOLF

csász. és királyi szabadalmazott kizárólagos ekegyára.
Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Teljes szavatosság mellett olcsó árban ajánlom közkedveltségnek örvendő, felülmúlhatatlan aczélekeim és talajmivelő eszközeimet.

Ekeim az 1896. évi októberben Visocsányban tartott nemzetközi ekeversenyen mind a négy, tehát az **összes első díjakat** nyerték és ugyancsak az 1896. év október havában a Hódmező-Vásárhelyi ekeversenyen egy arany, egy ezüst és egy bronzéremmel lettek díjazva.

Árjegyzékek bérmentve.

Tagadhatatlan legjobb vetőgépe a jelenkorban a

MELICHÁR-féle

Unicum-

Drill

rendkívül egyszerű és fel-

tétlenül szolid kivitelű.

4036

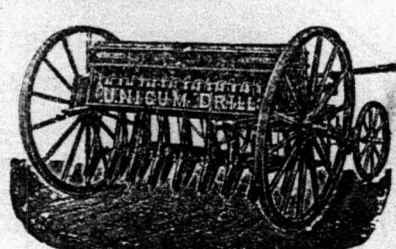
Leírás és árajánlattal bérmentve szolgál

MELICHÁR FERENCZ

cs. és kir. szab. vetőgépgyára.

BUDAPEST,

VI., Nagymező-utca 68.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

Magán eladási jelentések:

Eladott: P-Vértén Duna-Radványra szállítva, augusztus 24-én 250 q sörárpa 66.5 kg-os á 8 frt 30 kr.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés 1897. szeptember 3.

Készbuza ma jól volt kinalva, a malmok jó vételkedvet mutattak és szilárd irányzatnál kb. 20,000 mm.-át vásároltak 10-15 krral magasabb árák mellett.

Eladott:					
Tiszavidéki:	200 mm.	78 kg.	á 12-60	frt 3	hóra
	100 "	77 "	" 12-40	" "	"
	100 "	77 "	" 12-40	" "	"
	150 "	76 "	" 12-20	" "	sárga
	200 mm.	75 "	" 12-30	frt 3	hóra
	100 "	75 "	" 12-30	" "	"
	100 "	75 "	" 12-20	" "	"
	600 "	75 "	" 12-30	" "	"
	100 "	75 "	" 12-07 1/2	" "	"
	100 "	74 "	" 12-07 1/2	" "	"
	100 "	75 "	" 12-25	" "	"
	100 "	73 "	" 11-70	" "	3 óra
Pestvidéki:	150 "	78 "	" 12-50	" "	"
	300 "	77 "	" 12-45	" "	"
	100 "	76 "	" 12-15	" "	sárga
	1200 "	76 "	" 12-45	" "	3 óra
	100 mm.	75 "	" 12-15	" "	3 óra
	300 "	75 "	" 12-15	" "	"
	100 "	75 "	" 11-80	" "	sárga
	200 "	75 "	" 12-10	" "	3 óra
Fehérmegyei:	600 "	77 "	" 12-60	" "	"
	100 "	77 "	" 12-40	" "	"
	500 "	77 "	" 12-57 1/2	" "	"
	700 "	76 "	" 12-35	" "	"
	600 "	76 "	" 12-57 1/2	" "	"
	400 "	76 "	" 12-57 1/2	" "	"
Tolnai:	1000 "	75 "	" 12-02 1/2	" "	szivós
	1000 "	78 "	" 12-50	" "	3 óra
Dunai:	1000 "	77 "	" 12-50	" "	"
	2300 "	77 "	" 11-70	" "	"
	200 "	77 "	" 12-35	" "	"
Bácskai:	2000 mm.	74 kg.	á 12-15	" "	"
F.-Tiszai:	200 "	78 "	" 12-50	" "	3 óra
	200 "	78 "	" 12-45	" "	"
	100 "	76 "	" 12-35	" "	"
	100 "	75 "	" 12-	" "	"
Román:	3000 "	72 "	" 10-	" "	"

Készrozs ma tartott volt és 78.60-65 II. pesti paritással kelt el.

Árpa gyenge, majdnem üzletlen.

Tengeri a határidő ára szerint adható el, állomáson igen drága.

Zab tartott.

Határidők magasabb New-York következtében szilárdan indultak, később realizálások nyomtak és a déli árakat gyengén tartott.

Következő kötések történtek.

	Kötetett.	Déli zárlat.
Őszi buza . . .	12-30-12-16-12-12	12-12-13
Tavaszi buza . . .	12-19-12-05-12-02	12-02-03
Őszi rozs . . .	8-85-8-80	8-80-82
Őszi zab . . .	6-15-6-16	6-10-12
Szept. tengeri . . .	5-18-5-15	5-13-15
Okt. tengeri . . .		
Uj tengeri . . .	5-95-5-90	5-89-90
Aug.-szept. repce . . .		13-45-50

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szeszüzletben a héten változatlan szilárd irányzat uralkodott és a szeszárak a múlt heti zárlatjegyzés szerint záródnak. Finomított szeszben több tétel szeptemberi szállításra 55-55.50 frton kelt el nagyban, míg kicsinyben az ár 56-56.50 frt. Élesztőszeszben nagyobb vételek voltak felsőmagyarországi regále bérlők által, 54-55 frton kelt el nagyban, míg kicsinyben az ár 56 frt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz gyéren volt e héten kinalva és üzlet a magas árák folytán nem létesült.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 18-18.25 frt.

Bécsi jegyzés 18-30-18.50 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 52.75-53- frt adózott burgonyaszeszért.

Trieszti jegyzés 9- frt hektoliterenként 90% magyar kiviteli szeszért.

A kivitel e héten néhány nagyobb tétel finomított szeszt vásárolt, mely Fiumén át tovább lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak közül Baja, Losonc, Kenyermező, Tömesvár, Arad 25, a többi 30 krral drágábban jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 55.—55.50 frt, élesztőszesz 55.—55.25 frt, nyers szesz adózva 54.—54.50 frt, nyersszesz adózatlan 13.25-13.50 frt, denaturált szesz 18.—18.25 frt. Kontingens nyersszesz —.

Az árák 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Löhre. A tartósan száraz időjárás a behordásnak igen kedvezett.

Hazánk több vidékéről azt jelentik, hogy a kedvező időjárás következtében a sarjheresze virágzik és határozottan jobb magképződése van, mint a már lekaszált löherének. Vajjon ezen mag kellően ki fog-e fejlődni és meg fog-e érni, az természetesen a közeli hetek időjárásától függ. A külföld ez idén úgy látszik, nagyon is tartózkodó és míg a helyzet nem tisztul, valamire való forgalom sem fog fejlődni.

Luczerna. Olaszországból 40-44 frtjával vásároltatott. Franciaországból és Amerikából az első minták már beérkeztek, a minőség kiválóan szépnek mondható. Magyar luczernát még nem ajánlanak, mi arra vall, hogy a letakarítással elkéstünk.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott elemleczikkek áráiról.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségének jelentése 1897. szeptember hó 1-ről. A nagymennyiségben beérkező szőlőküldemények a napi olcsó árakon találtak elhelyezést.

Chasselas I. r. 30-35 kr. II. r. 22-25 kr. Medelaine 20 kr. Oporto 16-18 kr. Közönséges fajok 16-20 kr kgrként. A piac el van árasztva szőlővel, amiért csak a legfinomabb minőségekben mondható e forgalom kielégítőnek.

Nyári alma, szilva és körte szintén elég van a piacon és nyomott árakon árusítatik.

Fogyó és nyul iránt nagyobb az érdeklődés, készletek teljes napi árákon, gyorsan találtak vevőre.

Tojásárak estek, nagy ládája 25 frt.

Burgonya bár kevés van a piacon, alacsony árárt tartja, rózsaburgonya alig adható 2 forinton felül mm.-ként.

Vajkészletek igen lassan fogynak és még tetemes árengedménnyel sem helyezhetők el.

Hus- és baromfiiban irányzat változatlan.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1897. szept. 2-án.)

Hus. Marhahús hátulja I. oszt. 1 q frt 55-58, II. oszt. 50-54, III. oszt. 46-50, eleje I. oszt. 48-50, II. oszt. 46-47, III. oszt. 40-44, borjúhús hátulja I. oszt. 66-68, II. oszt. 62-62, eleje I. oszt. 60-62, II. oszt. 60-60, birkahús hátulja I. oszt. 42-42, II. oszt. 40-40, eleje I. oszt. 38-38, II. oszt. 36-36, bárány kifejtve 1 db —, borbén —, sertésbús magyar szalonnával elsőrendű 1 q 54-0-54, vidéki —, szalonna nélkül elsőrendű 55-55, vidéki —, sertésbús pörkölt —, sertésbús szerb szalonnával —, szalonna nélkül —, sertésbús füstölt magyar 60-64, idegen (vidéki) —, sonka nyers 1 kg. 72-72, füstölt belf. csonttal —, csont nélkül 0-90-0-90, sonka füstölt külf. csont nélkül 0-0-0-0, szalonna sózott 1 q 54-5-56-5, füstölt 58-60-6, sertészsir bordóval 58-5-58-5, hordó nélkül 57-0-57-0, kolbász nyers 1 kg. —, füstölt 60-60, számalai belföldi 150-170, külföldi —, malacz szopós élő 1 db —, tisztított —.

Baromfi. a) Élő. Tyuk 1 pár frt 1-1:10 csirke 0-50-1-20, kappan hizott —, sovány 1-10-1-20, réceze hizott 1-40-2-50, sovány 0-90-1-30, lud hizott 3-50-6-00, sovány 1-80-3-20, pulyka hizott 0-0-0, sovány 2-20-3-00. b) Tisztított. Tyuk 1 db frt —, 1 kg. 0-0-0, csirke 1 db 0-30-0-50, 1 kg. —, kappan hizott 1 db 0-60-0-70, 1 kg. —, réceze hizott 1 db 0-90-1-00, 1 kg. —, félkövér 1 db 0-40-0-50, lud hizott 1 db —, 1 kg. 0-50-0-56, félkövér 1 db 1-20-1-50, 1 kg. —, pulyka hizott 1 db 2-00-2-00, 1 kg. —, félkövér 1 db 1-20-1-20, 1 kg. —, ludmáj 1 db 30-1-00, 1 kg. 1-1-1-40, ludzsir 1 kg. 70-0-80, ideji liba 1 db —.

Hal. Élő. Harsca 1 kg. frt 0-45-1-00, csuka 0-0-0-0, ponty (dunai) 0-50-0-80, süllő —, kecsge —, márna 0-0-0-0, czompó 0-40-0-50, angolna —, apró kevert 0-20-0-25, lazac —, pisztráng —.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0-08-0-09, lefölözött 0-05-0-07, tejszín 0-20-0-20, tejföl 0-26-0-30, tehénvaj (tea) 1 kg. 0-70-1-10, I. rendű 0-65-0-85, II. r. 0-50-0-60, olvasztott —, Margarin I. rendű 0-0-0, II. rendű 0-0-0, tehénturó 0-06-0-14, juhturó —, liptói 0-0-0, juhsajt 0-0-0, emmenthali sajt 0-80-1-00, groji sajt 0-68-0-72.

Liszt és kenyéremű. Fehér kenyér 1 kg. frt 0-16-0-16, barna kenyér 0-11-0-11, rozskenyér 0-10-0-10. Buzaliszt 00 sz. 1 q —, 0 —, 1 —, 2 —, 3 —, 4 —, 5 —.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7-10 stoke-raui 26-26, borsó héjas magyar 7-5-14-00, koptatott

magyar —, külföldi 13—22, bab fehér apró 7—10, nagy 6—10, szines 8—13.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 25—25,5, II. oszt. (1440 db.) 21—24, meszes —, orosz tojás 100 db. —, tea tojás 2:30—2:30, törött tojás —

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 3:50—8—, 1 q —, Petrezelem 100 kötés 3:60—8—, 1 q 0:0—0:0, zeller 100 drb 0:60—1:00, karalábé 0:5—0:6, vöröshagyma 100 köt. 2:00—5—, 1 q 4:75—6:0, foghagyma 100 köt. 10—15, 1 q 10:0—12:0, vörösrépa 100 drb 0:40—0:60, fehérrépa —, fejeskáposzta 0:2—5:0, kelkáposzta 100 db 1:00—1:4, vörös káposzta 5:0—10—, fejesaláta 0:80—1:00, kötött saláta —, burgonya, rózsza 1 q 2:10 2:50, sárga 3:00—3:50, külföldi —, fekete retek 100 drb 0:30—2—, uborka nagy salátának 100 db 0:20—0:30, savanyítani való 100 db 0:20—0:60, savanyított 0:7—0:8, zöld paprika 0:10—0:18, tök főző 2:0—6, zöldbab 0:05—0:09, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. —, fejtett 1 lit. —, tengeri 100 cső 0:70—0:80 karfiol 100 db —, paradicsom 1 kg. 0:03—0:04, spárga —, torma 100 db 12—16.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 8—14, közönséges alma 4—8, fajkörte 7—20, közönséges körte 10—18, szilva magvaváló 4—4, vörös 0—0, aszalt —, cseresnye faj —, közönséges —, meggy faj —, közönséges —, ringló 2—3, barack kaj-szin —, ősz 7—35, dinnye görög nagy 100 drb 8—14, kicsi 3—6, sárga faj 1 kg. 0:02—0:10, közönséges —, szőlő 1 kg. 0:12—0:16, csemege 20—30, dió (faj papirhéjú) 0:8—1:1, közönséges —, moggyoró 28—56, gesztenye magyar —, olasz —, narancs messinai 100 drb —, pugliai —, mandarin 0—0, citrom 0:20—1:20, füge, hordós 1 q —, keszoruz 24—24, datolya —, Mazsolaszőlő 42—58, egres 1 lit. 0—0 kr, eper 1 kg —0—.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 35—52, II. rendű 18—30, csöves —, (szá-ritott) —, köménymag —, borsókamag —, mák 1 q. frt 18—20, méz csurgatott 0—0, sejtékben 1 kg. 0—0—, szappan szin —, közönséges —, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0:40—0:60, vörös asztali palackban 0:55—0:85, házi pálinka palackban 0—0:00, ásványvíz palackban —

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1897. szept. 3. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott a szokott községekben 117 szekér réti széna, 100 szekér muhar, 50 zsupszalma, 5 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 3 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabostükköny, köles s.d.), 1500 zsák szecska. Árak q-knt a következők: réti széna 220—270 muhar uj 180—240, zsupszalma 160—160, alomszalma 140—140, egyéb takarmány —, lóhere 220—240, takarmányszalma —, tengeriszár —, luczerna —, sarju —, szalmaszecska, 200—240, széna —, uj —, zabostükköny 200—250. Összes kocsiszám 290, súly 258850 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1897. szeptember hó 2-án. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 291 db, ugymint: jármos ökör elsőminőségű 51 db, közép 192 db, alárendelt 36 db. Fejőstehen: fehér — drb, tarka — drb, tenyészbika — drb, tarka ökör —, db, tinó — db, jármosbivaly 12 db, hizlalmi való fehér ökör — db, tarka — db.

A gazdasági mahavásáron igen kevés vevő jelent meg, ennél fogva a vásár hangulata igen lanyha volt. Az egyes vevők közül említhetők: Hatvani Deutsch 12 db, Kaposvári uradalom 81 db.

Következő árak jegyzettek: Elsőrendű jármos ökör —366, középminőségű jármos ökör 330—335, alárendelt minőségű jármos ökör —, hizlalmi való —, jármosbivaly —300 forintig páronkint, jobb minőségű jármos ökör — mm-kint é. s., tarka tinó 1 éves — frtig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén —, tarka kevert származású tehén —, bonyhádi tehén — frtig, bika — frtig páronkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1897. szeptember hó 2-án. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 3359 db nagy vágómarha, nevezetesen: 807 db magyar és tarka ökör, 636 db magyar és tarka tehén, 1578 db szerbiai ökör, — db boszniai ökör, 230 db szerbiai tehén, 75 db bika és 33 db bivaly.

Minőség szerint: 380 db elsőrendű hizott, 2705 db középminőségű és 274 db alárendelt minőségű, — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min.

A mai vágómarhavásárt idegenek és vidékiek igen sokan látogatták meg, kik a vásárlásban élénk részt vettek. A vásár élénk hangulat mellett gyorsan bonyolódott le. Az árak 0:50—2 frttal emelkedtek.

Következő árak jegyzettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 28—32, kivételesen 34—, hizott magyar ökör középminőségű 26—27—, alárendelt minőségű magyar ökör 21:25—25—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 26—31—, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középminőségű, 21—25—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 21—25—, szerbiai ökör jobb minőségű 26—33—, kivételesen 35—, szerbiai ökör középminőségű 20—25—, szerbiai ökör alárendelt minőségű 20—25, szerbiai bika 20—27—, kivételesen —, szerbiai bivaly 18—20— frtig métermázsánkint elősúlyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1897. szept. 2-án. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár forgalma közepeszerű. Felhajtott összesen 578 db. Eladott 279 db. Jobb minőségű lovakból házas 10 db, eladott 4 db 115—160 frtért, könnyebb kocsi (jukker stb.) 10 db, eladott — db — frtért, nehezebb kocsi (hintós) 40 db, eladott 30 db 100—160 frtért, igás kocsi (nehéz nyugoti faj) 20 db, eladott 5 db 45—90 frtért, pony 3 db, eladott — db — frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 120 db, eladott 50 db 40—130 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 200 db, eladott 85 db 22—70 frtért; alárendelt minőségű lovakból 175 db, eladott 105 db 10—20 frtért. Bécsi vágóra vásárolt 91 db, az állatkert és kutyák részére vásárolt 12 db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltott — db, takonykór miatt a gyepteresthez küldetett — db.

Budapesti szurómarhavásár. Szept. hó 2-án A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.

Felhajtott: 553 drb belföldi, — db galicziai, — drb tiroli, 148 db növendék élő borju, 1 db élő bárány; — drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány, — drb élő kecske.

A borjuvásár vontatott lefolyású volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 17:50—22 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 33—43 frtig, kivételesen 48 frtig sulyra, növendék borju 10—41 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, —21— frtig sulyra. Öltött borju: belföldi —, kiv. —, tiroli — frtig, galicziai — frtig, növendék borju — frtig dbkint, öltött bárány — frtig, bécsi — frtig sulyra. Élő bárány — frtig, kivételesen 0— frtig páronkint. Élő kecske — frtig páronkint. Hizlalt ürü —

Rimaszombati gazdasági és tenyészmahavásár. Augustus 30-án. (Brauner Gy. vm. állatorvos tudósítása a „Köztelek” részére.)

Felhajtott 3221 szarvasmarha, 1794 ló, 4232 juh, összesen 9247 db állat.

Kedvező időjárás mellett megtartott ezen vásár elég nagyra és jónak jelezhető, jóllehet még nagyobb és jobb lehetett volna, ha össze nem esik a hatvani és nógrád-szécsényi orsz. mahavásárokkal. Kereskedők és mészárosok nagy része e miatt természetesen innen elmaradt.

A felhajtott állatok minősége szarvasmarhák, valamint juhoknál kifogástalannak, míg a lovaknál alig kielégítőnek mutatkozott. Vásári forgalom, bár kissé csökkenő irányzat mellett, igen élénk adás-vétellel nyilvánult a juhoknál, hol is azoknak mintegy háromnegyed

része adatott el. Szarvasmarhavásáron a szopósborjuk magasabb áron, valamennyien bpesti fogyasztásra kerültek. Igás ökrök, jobb minőségű fejőstehenek általában szilárd áron keltek; növendék és vágómarhák, épp úgy a lovak és juhoknál 10—15 százalékos árcsökkenést tapasztaltam. Lóvásáron igen keresettek voltak a remondának alkalmas fiatal lovak, melyek morva kereskedők által vásárolva vasuton szállítottak el.

Következő árak jegyzettek: igás ökör magyar I. oszt. 320—380; II. oszt. 240—320; kisbirtokosoknak való 160—240; vágó és mustra ökrök 140—220; 3—4 éves ökör tinók 140—170 frtig páronként. Fejős tehenek 75—120 frtig, szopós borjak 10—24 frt darabonként. Remonda lovak drbjá 180—260 frt, könnyebb kocsi-lovak párja 160—220 frt, nehezebbekké 220—340 frt, parasztló 70—150 frtig; mustra, hibás ló 20—45 frtig. Anyajuh 12—14 frt, kövér erdélyi magyar ürü 11—12 frt 50 kr, merinó ürü 11 frt 40 kr. — 13 frt 55 kr, soványabb ürüfélék 8—11 frtig, bárányok 4 frt 50 — 5 fr 50 kr páronként. Merinó tenyészkosok drbjá 8—12 frt.

Ingtatlanok árveresei (20000 frt becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Szept. 6	Kisvárdai kir. a tkvi ha-járásbíróság tóság	Ferenczy Emil és nejjer. bVay Hedvig	100934
Szept. 6	Z-egerszegi kir. tvszék tóság	Sibrik Adorján	23775
Szept. 11	Ipolysági kir. törvényszék tóság	Pápay Ignác	31972
Szept. 15	Duna-Abonyi kir. jbiróság tóság	Rózsa Mihály	83091
Szept. 15	Sziráki kir. járásbíróság tóság	br. Podma-niczky Lászlóné	21921:50
Szept. 15	Zala-egerszegi kir. tvszék tóság	Svaslits Benő	22766
Szept. 18	Szigetvári kir. járásbíróság tóság	hg. Odes-calchi Gyula	238863
Szept. 24	Lugosi kir. törvényszék tóság	Pauls Gizella	40422
Szept. 29	Veszprémi kir. tvszék tóság	Suly Erzsébet és társai	35100
Szept. 30	Szabadkai kir. törvényszék tóság	Leovits Simonné	51021
Nov. 4	Aradi kir. törvényszék tóság	Barth Lajos és Barth Mária	22055

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadósért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társ szerkesztő: Buday Barnabás.

Liszt-árjegyzés.

A és B	0 1 2 3 4 5 6 7 7½ 8 9 10 11																	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Pesti moln. és sütők gőzmalma, Bpest	—	—	19 60	19 30	19 —	18 60	18 20	17 60	17 —	15 50	13 —	9 —	4 50	3 80	—	—	—	—
Luiza gőzm., Bpest	21 —	20 50	20 20	19 90	19 60	19 30	18 90	18 10	16 50	13 20	9 40	4 70	4 50	—	—	—	—	—
Csányi málalom, Kassa	21 40	20 40	20 —	19 60	19 20	18 80	18 80	18 40	17 80	16 60	13 60	4 80	4 80	18 —	—	—	—	—
Szatmári gőzm., Szatmár	21 —	20 —	19 60	19 30	19 —	18 60	18 30	17 80	15 20	13 —	9 40	3 60	3 20	—	—	—	—	—

A + B = asztali dara, 0 = királyliszt, 1 = lángliszt kivonat, 2 = elsőrendű zsemlyeliszt, 3 = zsemlyeliszt, 4 = elsőrendű kenyérliszt, 5 = közép kenyérliszt, 6 = kenyérliszt, 7 = barna kenyérliszt, 7½ = barna kenyérliszt, 8 = takarmányliszt, 9 = finom korpa, 10 = goromba korpa, 11 = rozsliszt.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos czim: **ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR**

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakszavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

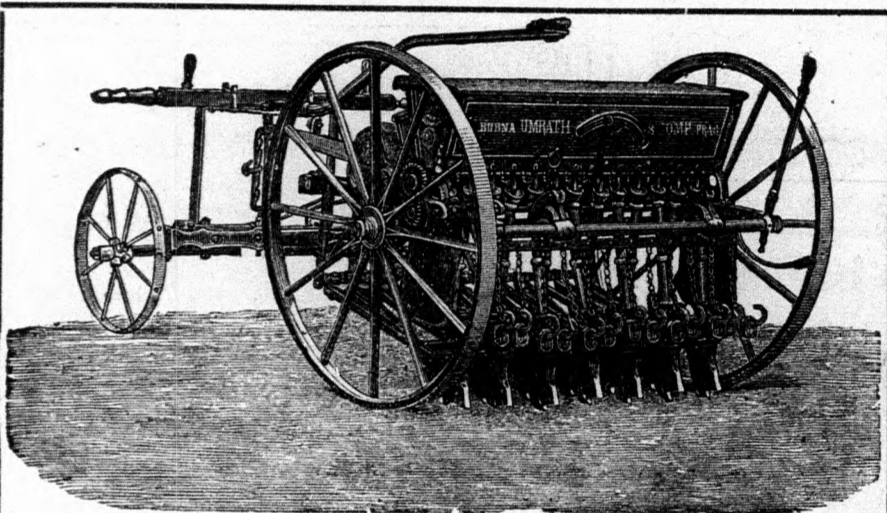
Szecskaavagók Morzsolók

A „HUNGARIA“
MŰTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ajánl:

SUPERFOSZFÁTOT, CHILISALÉTROMOT

és minden más műtrágyafé-
léket, legjutányosabb áron
és elismert kitünő minő-
ségben.

Központi Igazgatóság:
BUDAPEST,
V. Váci-körut 21. szám.
Herényi Gotthard Sándor
és
Rovara Frigyes
művét érdeklődőknek ingyen és bér-
mentve küldjük meg.

Sorvetőgépeket

a legújabb és legjobban bevált szerkezetben,
egytemes- és többvasu ekéket pánczélcsozól-kormányleme-
zekkel, boronákat, hengereket, konkolyozókat, gabona-
tisztító-rostákat és teljes takarmánykamra-bevendezése-
ket, nagy választékban és jutányos áron szállítanak

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPESTEN,

V. ker., Váci-körut 60. szám.

Árjegyzékkel és költségvetéssel kívánatra ingyen és bérmentve
szolgálunk.

U. i. Borsajtók (System Mabilie) és szőlőzuzók kitünő
kivitelben és mindenféle nagyságban.

Az **EGERESI MŰTRÁGYA-GYÁR**
KRAMER J.

Ajánlja kellően száraz és könnyen szór-
ható műtrágyáit, nevezetesen

magas Csontliszt-Superphosphátot, Párolt Csontlisztet, Trágyagypszet
százaléku stb. a legjutányosabb árukban.

Felvilágosításokkal, árszabással és ismertető füzetekkel készséggel szolgál
a központi iroda:

BUDAPEST, V. kerület, Dorottya-utcza 9-dik szám.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI Géza gróf. Alelnök: OSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, FECHY TAMÁS,
PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÖNYI
ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövet-
kezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatá-
sának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta
sürgött és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes
megelégedését vívta ki magának, az

épület és általány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetke-
zet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden
más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmáseleséget

tűzkár ellen a szövetkezet

tetemesen olcsóbban

biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték
nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlat-
tal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestben, (József-körut
8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 3019

VÉD- JEGY.

A zalaithnai kénkovand ipar r. t.
BRASSÓI
kénsav- és műtrágya-gyára
ajánlja legjobb minőségű mindennemű
MŰTRÁGYÁIT
a t. cz. gazdaközönség b. figyelmébe.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a
Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utcza 5.

Közvetlen Amerikából

importált,

most megérkezett

Poland china

tenyészsértések pedigreevel.

PICK OSWALD

VIII., Külső Kerepesi-út 1. sz.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxidálás módszer szerint **inoxidált szivattyúk** rozsdá ellen védve.

Arjegyzékek **W. GARVENS, Wien,** I., Walfischgasse 14. sz. ingyen és bérmentve. **Schwarzenbergstrasse 6.** 1806

Árak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 21 kiló, kilónként 40 kr. tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr. postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kiló 4 kiló 1 pléhszelencében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelencében 3 frt. Kaucsokkal vegyítve kilónként 10 kr. karral több. Vizmentes bőrkenőcs vadászcizmáknak.

TERMÉSZETI NYERS-VASELINÉ Pata és Bőr-Ápolószer
4 kiló füstla stult bérmentesen frt 2.50

JUST és Tarsa BECS XII/2

Legjobb és erős **burgonya-kiemelőgépek,** melyek az 1896. évi nemzetközi burgonya-kiemelő géppróba alkalmával az első díjjal, az állami éremmel lettek kitüntetve, készítették.

SCHOLTZ C. A. gyárában MATHEÓCZON. (Felső Magyarország) — Arjegyzék kívánatra díjmentesen szolgáltatják.

GRAEPEL HUGÓ
szabadalm. lóheré-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készüléknél. Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten, V., Külső váci-ut 46. sz.

Hi iszik **Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávét?**

Mindenki a ki igazán jó kávét szeret, a ki félti az egészségét és takarékos.

Bérbeadó-birtok.
Fejérmegyei Rác-Almás vasuti- és hajóállomással ellátott község határában fekvő kitűnő minőségű, 1200 □-övel számított 2521 hold területű nemesi birtok 1898. évi október hó 1-től számított 12 évre haszonbérbe kiadó. Komoly reflektánsok bővebb értesítést nyerhetnek a bérbeadó alulírott megbízottjánál, Rác-Almás. Bruck Arnold.

STAHEL és LENNER TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona József-utca 8.

Ajánljuk **trieurjeinket** minden gabona tisztítására. 5 kiló nyerstermény beküldése mellett speciális **trieurt** készítettünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felcserélünk. Kívánatra képes arjegyzékkel szolgálnunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárúsítók megbízást nyerhetnek. 4089

„HAMPSHIRE DOWN“ JUHOK.

Kitűnő hús, jó gyapjú, nagy súly.

Ezen kiválóan értékes

Angolországban tenyésztett juhok bámulatosan korai

fejlettségükkel fogva utólérhetetlenek.

ezen kívül pedig oly erős szervezetűek, hogy

minden éghajlathoz alkalmasak, és a hús mennyiségét és a viszonylag nagy mennyiségű sovány húsról való tekintettel egyedül állanak.

A „Great Schmithfield Club“ 1896. decemberi kiállításán Londonban több „Hampshire Down“ volt kiállítva mint bármely más fajta. A kiállított 22 csoport bárány élő sul, a (3 db minden versalis) átlag nem kevesebb mint 197 fontot tett ki minden báránynál, és ezen a bárányok egy csoportja a legjobb rövid gyapjasok mesterdjára rezerváltatott a kiállításban 21 1/2 hónaposak ellenében. Egy „Hampshire Down“ megnyerte továbbá az első díjat a levágott állatok versenyében valamennyi más rövidgyapjas fajok ellenében.

Vetőrozs.

„Bahlsen-féle Triumph“

kipróbált s legnagyobb hozamképességű rozsajt, legjobb és legújabb minőségben 100 kgr. a 10 frt, utánvét mellett szállít Pribislaus-Schlappenz álmásról.

Meierhofsverwaltung Ranow, Pribislaus mellett (Csehország). Zsákok 20 krjával számíttatnak. 4265

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlálók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel **1 forint 10 krajczár.**

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott önműködő turfahintő-closetek,

valamint

árvékszék-berendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

II., Lánchíd-utca 2.

Arjegyzékek

kívánatra

bérmentesen

küldetnek.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított repceolajat, elsőrendű ásványolajat stb.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot

zsákokat, takaró- és szekrényponyvákat, kátrányfestékeket, fcdéllakot.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

Szalonnát Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálic stb. rézgálic karbololeumot, keserűsöt csudásot stb.

MŰTRÁGYÁT.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok: gazdasági és erdei vetőmagvakat, mely czebra mintázott ajánlatot kérek.

Szállít:

Lucernát, lóherét, fűmagvakat,

minden czebra és minden egyéb gazdasági cikket és **Vetőmagot a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.**

Olasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrölve.

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Sürgőnyozim: „CERES“ Budapest.

Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

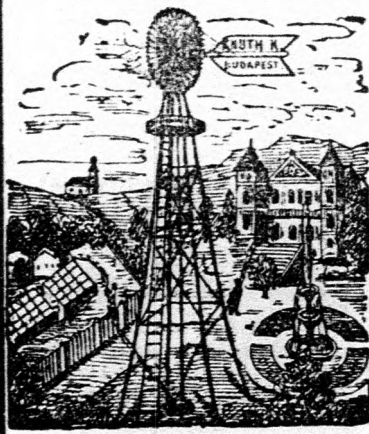
Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és réleum váladékból nyert gázok értékesítését

ezelő készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-oszlokok raktáron.

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók, folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel, és nyomóerő szabályozóval. A munka képesség 20% nagyobb, mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zúzó és bogró morzsolók.

Teljesen felszerelt szűretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrők, Aszaló készülékek gyümölcs és fozelék aszalásra, gyümölcs vágó és hámozó gépek legújabb szerkezetű szab. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permeterzők, gyártatnak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben 4164

Mayfarth Ph. és Társa

Magyar kir. ktzár. szabad. gazdasági gépgyár, vasöntőde és gőzház

BÉCS, II. ker., Taborsstrasse 76.

Itüntetve 390 arany, ezüst és bronz éremmel — Árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Képviselek és vizontársítók felvétetnek.

Amerikai szabadalmazott forrasztás nélküli

acél

ÖKÖRLÁNCZOK

A forrasztott lánczokhoz képest kétszer oly nagy ellenállás a töréssel szemben.

Erős, könnyű és olcsóbb minden egyéb láncznál.

Bizonyítványok és árjegyzékek ingyen.

GOEPPINGER & Co.

Acélmű, Weissenfels Felső-Krajnában.

Kapható minden nagyobb vaskereskedésben.

Budapesti képviselet: **HOFFMANN S. VI., Lendvay-utca 25.**

Egri főképtalan jószágfelügyelői hivatala.

Hizott ökör és tehén eladás.

Az egri méltóságos főképtalan *bagotai gazdaságában 73 darab ökör és tinó, az ároktői gazdaságban 21 darab tehén, összesen 94 darab hizott marha eladó.*

A venni szándékozók irás vagy szóbeli ajánlataikat folyó év szeptember hó 20-ig egyenesen Méltóságos Pánthy Endre püspök s nagyrepost urhoz terjesszék be.

Oda utazás a Füzes-Abony—debreczeni vonalon, Folyási állomáson kelletik kiszálni, honnan az eladó marhák uradalmi fogaton lesznek megtekinthetők.

Eger, 1897. aug. 28.

Póka István, felügyelő.

4296

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár részv.-társ. Budapesten

készít:

A) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsiakat és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai:

B) Kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zúzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékkel kéregöntött hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és cellulóza-gyártáshoz való gépek.

Vizkereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világítás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frotiós kancsolások, rotációs dinamometerek. Acélföntés.

Magyar kir. államvasutak.

121.904/97. C. II. számhoz.

Hirdetmény.

Nyugat-német-osztrák-magyar vasuti kötelek.

A fenti kötelekben érvényes I. rész 3 füzetben és pótlékaitban a berlini kir. igazgatóság Potsdam állomása részére fennálló díjtételek f. évi október 1-én hatályon kívül helyeztetnek. Ezen állomás a keletnémet-magyar vasuti kötelekbe vétetik fel. Budapest, 1897. augusztus 27.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjazatik.)

A legjobb hírnévnek örvendő Chanovici IMPERIAL VETŐROZSOT

(1897-iki termés) válogatott vetés, ezen Bahlsennek mindenfajta terményét fölmulmag 100 kilónként 12 ft.

CHANOVICI DON-BUZÁT

(legszebb vetés) eddig el nem ért termés közepes talajhoz 100 kilónként 15 ftért szállít utánvét mellett ab Wolschan a. d. Franz Josef-Bahn a **Chanovic-i uradalom** (Domaine Chanovic) (körülbelül 600 m. tenger szín föltti magasság) Horadovic mellett, Csehország. 4308

Magy. kir. államvasutak.

10428/97. C. I. szám.

Hirdetmény.

A magyar kir. Államvasutak 6564/97. számú kocsijainak rakterületeit tartalmazó „Jegyzék” I. pótlékának kiadása.

A magyar kir. Államvasutak baromfi szállítására rendelt kocsijainak rakterületeit, valamint göngysúlyait jelző feliratok a kocsikon újabban helyesbítették, ezzel kapcsolatban a magyar kir. Államvasutak 6564/97. számú kocsijainak rakterületeit tartalmazó, 1896. évben kiadott „Jegyzék”-hez az I. pótlék adatott ki.

Ezen pótlék, mely a baromfi kocsik rakterületeinek, és göngysúlyainak adatait tartalmazza, a magyar kir. Államvasutak díjszabás elárulási irodájában (Csengery-utca 33. sz.) díjmentesen kapható. Budapest, 1897. évi augusztus hó 27-én.

A magyar kir. Államvasutak igazgatósága.

Birtokbérbeadási és eladási hirdetmény.

Kassától 2 órányira

Zemplénumegyeében Szécskeresztúr község határában fekvő 1116 kat. hold szántóföldből, 26 kat. belsőségéből, 88 kat. hold rétből, 118 kat. hold legelőből és 1514 kat. hold erdőből, 14 hold földadó alá nem eső területből álló birtok, a lehető legjobb karban levő gazdasági épületekkel ellátva, **modern szeszgyár, urikastély és angol park szabadkézbe eladó**, mindenesetre azonban **6-12 évre bérbeadó**

1898. április 1-től

Bővebb felvilágosítást nyújtanak: 1. **Hollaender Jenő** földbirtokos Szepes-Nádasdon (u. p. Szepes-Olaszi.) 2. **Dr. Kármán Bertalan** ügyvéd Budapesten, (Bálvány-utca 18.) 3. **Dr. Propper Adolf** ügyvéd Eperjesen. 4. **Dr. Popper Mór** ügyvéd Debreczenben. 5. **Mandel Pál** Szécskeresztúron (u. p. Gálszécs, vasuti állomás Nagy-Szaláncz.) 4321

A vetési időnyre ajánlom **Sack Rudolf** legújabb rendszerű **SORBAVETŐGÉPEIT**

(IV-ik osztály), melyek úgy vannak szerkesztve, hogy azokkal sík vagy dombos talajon minden magfélélet letehető mennyiségben tökéletes egyenletesen lehet elvetni, anélkül, hogy a vetőszekrényt beigazítani, merítő vagy fogaskerekeket cserélni kellene. **Sack Rudolf** valamennyi sorbavetőgépei felette könnyen járnak, nagy szilárdan vannak készíve, igen tartósak és kívánatra előkormányval is kaphatók.

Mindennemű **Sack eke, borona, szórvetőgép és talajmívelési eszköz** dúsz választékban van raktáron és eredeti minőségben az itt látható törvényes védjeggyel csak nálam szerezhető be.

Legújabb árjegyzékem éppen most jelent meg és kívánatra leszállított szolgálok azzal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,
Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője,
BUDAPEST, V., Váci-körút 52. sz.

Csász. és kir. 12. számú szekerész-ezred
V. C. 244. E. sz.

Hirdetés.

Az 1897-ik év október 1. és 2-ik napján, mindenkor reggeli 8 órától kezdve Nagy-Szebenben, a Herman-téren (a nagy gyalogsági laktanya előtt levő térségen) körülbelül 188 drb. kineztári, többnyire tehervonási czélokra fölhasznált, kimustrált lova a szekerész csapatnak árverés útján el fog adatni.

A lovak a legtöbbet ígérőnek, azonnali készpénzben eszközöndő lefizetés ellenében és a meghatározott skálaszerű bélyegilleték megterítése után fog átadatni.

Kelt Nagy-Szebenben, 1897. szeptember havában.

A cs. és kir. 12. számú szekerész-ezred eladó-bizottsága.

4309

Mindennemű tornaszereket
és legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,
ajánl a
BLEIER és WEISZ,
kötélgyári cég Budapest.
Rektár és iroda: KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.
Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. sz.
Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörölők, ruhaszárító kötelek.

halhálók,
készítéskák stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: Istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, itató és tűzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, Kender, kőc stb. a legjótányosabb eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldeték.

BIRTOK BÉRLET.

Horvátországban Sziszek városa mellett fekvő Galdovoi uradalom 150 lóbol álló állami ménteleppel (zab, széna és szalmaszállítási kötelezettséggel) körülbelül 2200 hold (1600 □ öles) térfogattal, melyből 1300 hold szántóföld, a többi rét, erdei és mezei legelő, elegendő és jó épületekkel, kényelmes lakházzal

1898 január hó 1-től
12 évi időtartamra
bérbe adatik.

Az élő és holt leltár készpénzben megváltandó. Óvadék kívántatik.

Bővebb felvilágosítást ad Székőrics Tivadar uradalmi intéző Galdovo, u. p. és távirtda Sziszek.

4270 **Közvetítők teljesen kizárva.**

—||| **LÓBAB** |||—
nagyobb mennyiségben, deczemberi szállítás mellett
kerestetik.

Szives ajánlatok az ár megjelölésével: 4267

● Ristič, Bécs (Wien) Wollzeile 24. ●

Takarmány-készítő kamrák
teljesen berendezve: szecskavágók, répavágók és zúzó, kukorica-morzelők.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mező-gazdasági gépgyárosok

Daráló- és őrlő-malmok
kiváló eredeti angol daráló-gépek, fűlesztők, gazdasági és trágyalé-szivattyúk a legjobb kiállításban.

Főraktára: Budapest, VI. kerület, Váci-körút 63. szám.

Kimerítő képes árjegyzékek és tervrajzok kívánatra ingyen és bérmentve.

Bármiféle
gőzcseplőkészletnél
alkalmazható.

Hofherr és Schrantz Budapest,

VI., Váci-körút 57. szám.

Több mint
250 darab
működésben

Ajánlják legújabb szerkezetű **lóheredörzsölő-gépüket** a lóhere lecsépelése, kidörzsölése és tisztítására egy művelet alatt || **Árjegyzékek bérmentve és ingyen.**

Birtok bérlet.

Bács megyében 1725 katastralis hold legjobb föld, egy tagban, épületekkel bőven ellátva, vasutól félóra,

1898. évi nov. 1-től bérbe adandó.
Ugar 1898. évi juninsban veendő át.
Felvilágosítást ad: 4261

Ernel Vojnits Erzsi, Czikó, Tolnamegye.

Gőzekék

utcai lokomotivok,
gőzcseplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szíves tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction
in Teschen in Schlesien, czimen. 4091

A diószeghi * * óriásbúza

az idén is, tehát oly évben, midőn a rozsda Magyarország búzatermését általában nagymértvben károsította és e vidéken is nagy kárt okozott, 1200 négyszögölével számított magyar holdon **1000 kilónál nagyobb termést eredményezett, mi mellett egy hektoliter súlya 82 kiló.**

Ezen óriási búzát a legjobb minőségben ajánlja mint vetőmagot legalább 500 kiló megvételének kikötésével

a „Diószeghi Czukorgyár“

Pozsonymegyében. 4129

Magyar kir. államvasuta

Hirdetmény.

(A termes gőzhajók nyári menetrendje Fiume-Velence- és Fiume Ancona között.)

Fiume és Velence között az elegans „Dániel Ernő“, Fiume Ancona között pedig a legnagyobb kényelemmel berendezett „Villám“ nevű gyorshajó közlekedik.

Ezen gőzhajók az I. helyen kívül még külön luxus osztállyal is bírnak, melyek külön teremmel, kitérő ágyakat tartalmazó kabinokkal, dohányzó teremmel, villamos világítással vannak ellátva. A „Villám“ nevű gőzhajó a termen kívül még egy kisebb 4 hálóhelyi elűtött családi teremmel (salon privé) is bír, mely külön megrendelhető.

Ezen termeshajók menetrendje május hó 1-étől október 31-ig a következő:

Fiuméből indul Velencebe minden kedden és szombaton 8 órakor este, csatlakozásban a Budapestre este 7 óra 40 perczkor érkező gyorsvonathoz, érkezés Velencebe másnap reggel 7 órakor.

Velenceből indul Fiuméba minden hétfőn és csütörtökön este 7 óra 30 perczkor a Szt. Márk-térről, érkezik Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor csatlakozásban a Budapestre 7 óra 25 p.-kor reggel induló gyorsvonathoz.

Fiuméből indul Anconába minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor, csatlakozásban a Budapestre este 7 óra 40 perczkor érkező gyorsvonathoz, érkezés Anconába másnap reggel 8 órakor, csatlakozásban a Rómába induló gyorsvonathoz.

Anconából indul Fiuméba minden szerdán és szombaton este 8 óra 30 perczkor csatlakozásban a római, nápolyi és bolognai gyorsvonatokkal; érkezés Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor csatlakozásban a Budapestre reggel 7 óra 25 perczkor induló gyorsvonathoz.

A tengeren való hajótkelés 10 órát vesz igénybe.

Budapest-Fiume között gyorsvonaton, onnan Anconáig vagy Velenceig gőzhajón együtt fizetendő:

a gyorsvonat I. osztályért és a gőzhajón a luxussztályért ágygyal együtt	20 frt.
„csak a gőzhajón a luxussztályban ágygyal együtt „ az I. helyért	18 frt.
„ az I. helyen	8 frt.
A fentebbi utirányon 4t közvetlen menetjegyek adatnak ki, következő árakon a gyorsvonaton:	

Budapest-Fiume között I. oszt. 12 frt. II. oszt. 8 frt.	
Budapest-Fiume között I. oszt. 72.60 frk., II. oszt. 53.25 frk., III. oszt. 30.95 frk.	
Budapest-Genova } I. oszt. 87.95 „ „ „ 64.10 „ „ 36.10 „	
Budapest-Milánó } I. oszt. 87.19 „ „ „ 63.85 „ „ 36.85 „	
Budapest-Turin } I. oszt. 87.75 „ „ „ 63.95 „ „ 36.90 „	
Budapest-Nápoly } I. oszt. 98.95 frk., II. oszt. 71.70 frk., III. oszt. 49.85 frk.	
Budapest-Róma } Anconán át „ 72.85 „ „ 53.45 „ „ 30.20 frk.	

Ezen jegyeken kívül Budapestre-Bari, Battaglia, Bologna, Livorno, Padua, Pisa, Verona állomásokra is adatnak ki közvetlen menetjegyek.

Bővebb értesítés nyerhető a m. kir. államvasutak menetjegy-irodájában, a Cook-féle utazási irodájában.

Budapest, 1897. augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

PICHLER KATONAI-FŐÁLLATORVOS

ÁLLATGYÓGYSZEREI.

Vorarlbergi orrhurut-por megakadályozza és gyógyítja az orrhurutot, (gégesorvadást, egyszerű katharrust), fergeket minden gége és mirigybántalmat, 1 doboz 60 krajczár.

Kólíka és felfuvódás elleni balzsam a szarvasmarhákban a kólíka és felfuvódás ellen gyorsan és biztosan hat, 1 kis palaczkkal 1 frt 20 kr.

Olvasztó szappan, mindennemű kütég és külső baj ellen, nélkülözhetetlen állatorvosok és lótulajdonosoknak, 1 drb 1 frt 20 kr.

Amerikai farmer-fluid 1 üvegesével **Seb-balzsam** 1 üvegesével 60 kr. 1 frt.

Nagybani eladás **Ludvig Ertl** vegyész és drogistánál **Dornbirn** Vorarlberg Oesterreich.

Raktár: **BUDAPESTEN, Török József** gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. szám.

A lótenyésztés emelésére alakult r.-társ.

Budapest: „Tattersall“

(k. kerepesi-ut 17—19, a keleti pályaudv. leszálló oldalával szemben)

1. évi október hó 11., 12. és 13-án

MÉNLO VÁSÁRT

rendez.

Bejelentések zárlata szeptember hó 30-ika.

A bejelentések legcélszerűbben a Tattersall titkárságánál kapható bejelentési lapokon esz-közlendők. Egyébkénti bejelentéseknél a ménló kora, színe, származása (apja, anyja), vére (angol tele vagy félvér, arab, gidrán furioso, lipizzai stb. stb.), nagysága és ára feltétlenül közlendők.

Minden darab bejelentett ménért a bejelentéssel egyidejűleg 5 frt bejelentési díj fizetendő. Vásárjog-illetmény fejében pedig az eladott ménnek árából 2% fizetendő a társaság pénztárába. A ménnek október 10-ike előtt istállózásra fel nem küldendők. **AZ IGAZGATÓSÁG.**

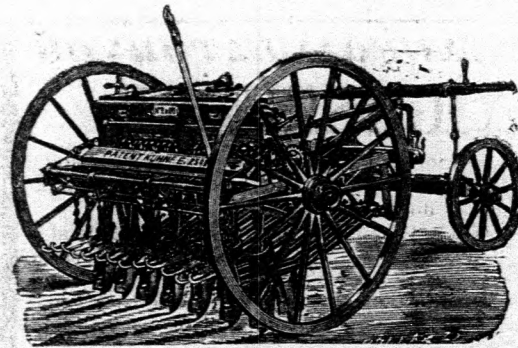
Wiener Landwirtschaftliche Zeitung.

Größerer erlesener Mitarbeiterkreis. Jeder Zweig der Landwirtschaft berücksichtigt. Reichhaltiger Annoncenbeil. Für Dienstgeber Dienstgesuche, für Dienstfindende offene Stellen in großer Zahl. Preis vierteljähr. 3.-, für Deutschland 2.-25, für das übrige Ausland 3.-50. Einbanddecken 1.-1. Annoncen 5.-fr. pro Spalte und Zeile. Druck G. Pichmann's Journalverlag, Wien, L. Dominikanerbastei 5.

Marokkrakó aratógépekre Mezőhegyesen 1897. Első díj: nagy állami aranyérem!

KÜHNE E. Mosonban

Magyarország legrégebb, 1856 óta fennálló gazdasági gépgyára ajánlja: a legnépszerűbb és legkedveltebb **30% vetőmagot megtakarító „HUNGÁRIA“ és „MOSONI DRILL“** sorvetőgépeit sik és hegyes talajra, **17500** példányban elterjedve.

Sack-féle ekét, 2—3—4 vasu ekék. Legjobb Laacke-féle rét és szántó-föld boronák. Rosták, Konkolyozók, Szelelők, Wentzky-féle füllesztők; Répa- és szecska-vágók stb. **UJ!** „Rapid darálók“ minden nagyságban. **UJ!** Kombinált hengerek! **UJ!** Burgonya választók! **UJ!** Czirok cséplőgépek!

Különlegesség:

Takarmánykamra berendezések!

FÖRAKTÁR:

Budapest, VI., Váci-körút 57a.

Az állattenyésztésnél és gazdaságban szükségeit gyógyszerút és vegyszereket.

különösen: **gentian** és **kálmosgyökérpor**, karbolsav, kehepor, kénvirág, keserűs, marhapor, patakenőcs, rézgálicz, salicylsav, salicylsavas natron, szappangyökér, fűdítőnedv, vasgálicz, salétromsav, kénsav, sósav, bórsav, cersav, borkósav, kén-aether, szalmiakszesz, kreolin, vaselin, **kötszerek** stb. jutányos árak és pontos kiszolgáltatás mellett ajánl:

Detsinyi Károly drogueria-kereskedése **Budapest, Fürdő-u. 10.** Arjegyzékkel kívánatra szolgálók. — Pontos címezést kérek.

KIS HIRDETÉSEK.

Nád, jó minőségű jutányosan eladó a csege-nagymajori gazdaságban Hajdumegye. Szállítás esetleg a Tiszán vagy vasúton eszközölhető. 4295

Erdélynek egyik déli városában egy major birtoka, melyhez 68 kat. hold elsőrangú szántóföld tartozik, jól be rendezett tehenészettel (tej literenként 8 krajával) és kitűnő instrucciótval együtt, most az aratás után tovább adandó. Szíves ajánlatok Major és tehenészet cím alatt a lapok kiadóhivatalához küldendők. 4090

Tejvétel. Azon tejtermelők, kik a jövő évi nyárra tejközet biztos közbe szerződésileg eladni óhajtják, szíveskedjenek mielőbb hozzám teljes bizalommal fordulni. Spitzer Jakab VIII., Rombach-utca 13. sz. 4141

Megvételre keresek 250—300 drb. közep-finom, nagytestű tenyésztésre alkalmas anyajuhot (birka), valamint a nevezett juhokhoz megfelelő számú kőt; a juhok szeptember havában lennének átrendők. A végső ár megjelölésével kérem a netáni ajánlatokat alulírtokhoz intézni: Kontsek György földbirtokos Ábrahámfalva, u. p. Tót-Próna Turócmezgye. 4292

Most a legjobb ültetési idő! **Uj földieper fajta** elsőrangú óriás gyümölcs 100 drb. 5 frt Fürstl. Baumschulen Eisenberg b. Brúx (Csehország).

Most a legjobb ültetési idő! **Freiland Azalea** (Azalea pontica mollis) pompás nagy virágok minden színben, 100 drb. 30—40 frt Fürstl. Baumschulen Eisenberg b. Brúx Csehország.

Most a legjobb ültetési idő! **Exotikus Tülevelű fák (Coniferák).** Képes árjegyzék német nyelven (160 oldal) kívánatra ingyen. 2844 Fürstl. Baumschulen, Eisenberg b. Brúx (Csehország) **ORDNUNG E.** f 8 kertész.

Szabadalmazott **tíz évig is eltartó kévekötelek** 4 1/2 m/m vastag, 150 c/m hosszú egy próba postacsomag 200 drb-al 1 frt 60 kr 1000 drbot 7 frtért Ugyanily

portiökötelek 6 m/m vastag, 200 c/m hosszú, egy posta csomag 100 drb 1 frt 60 kr. 1000 darab 15 forintért szállít utánvét mellett; ugyszintén más gazdasági kötélme-**miüket** ajánl legjutányosabb áron

Bellán Máttyás, Bács-Cséb. 3038

Minden fajta erdei csemeték erdők és sövények alapításához szép és olcsó: fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, vörös és fehér égerfa, javor, bükk, fehér jónar, szilfa, nyírfák, tölgy, akácfa és bodzafa csemetéket ajánl Gutsverwaltung Borowna, posta Bochnia, Galiczia. Árjegyzék kívánatra ingyen. Levelezés német nyelven.

Birtokvevő vagy birtokkeresetű! Székváros közelében 300 hold szántó tagosított, gyümölcsös, parkított kert, kastély hatszobás, vízmennyel, vasutállomás helyben „Abauj“ ezimen a kiadóhivatal továbbít. 4223

Eladó 200 mm-ás tavalyi termésű, 342 kgrm. minőségű tiszta vidéki faj buza, a Kis-terennel vasuti állomáshoz szállítva, métermázsánként 14 forintért Kolossy Gábor földbirtokosnál, Homok-Terennén, Nógrádmezgye. 4224

Szőlő. 5 káros kosarakban, csemege-szőlő frt 2.50, hegyes szőlő frt 2. szőlőbarack frt 1.80 utánvétellel, nagyobb megrendeléseket is elfogad Szokolvi Victoria, Villány, Baranyamegye. 4289

Állomány apasztása folytán eladó, 15 markos pej négyes, 5 éves kanczák 1000 frt, 16 1/2 markos pej herélték 1000 frt, továbbá 2 fekete 500, két szürke 650 frt, több hasas, friss fejős inathalt telés, bikák: 50 választott malacz; 80 birka; továbbá olasz munkás taliga kumetall. Kosártaliga hámmal VII. számú tűzmentes szekrény, tejhűtő, luczerna-heremag.

Eladó birtok. Vác vidékén 1080 hold szántó, 30 rét, 154 erdő, 490 legelő, kitűnő repce termő föld, 290.000 frtért, mind ezek végett tudakozhatni Zaleski Jenőnél, Tót-Györk, vasut állomás. 4167

Óriási 3—4 dekagram súlyu epernek palántája eladó. 1000 darab 40 frt 100 5 50 3 Megrendelhető **Ledrina János** uradalmi kertész-nél, Tuske, u. p. Dombóvár. 4288

Borjuverhasi, kutyabetegeket, baromkolerát, sertés-szt, ugyszint az állatok mindennemű hasmenését a legújabb aszék-**ben** gyógyítják a **thüringi labdacso** Wallmann Efrati kerületi Állatorvos ur tudományos érekeztése, ugyszint a használati utasítást ingyen és bérmentve küldi meg az egy-düli yáros **CL. LAGEMAN** vegyszertári gyára Erfurt. Megrendelhető minden gyógyszerész és állatorvos által dobozonként 1 frt. 50 kr-ért. Főraktár: **Török József** gyógyszerüzára Budapest, VI., Király-u. 12.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szőlő 1894. évi XII. törvényozak, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, **magyarzatokkal el-látva, egy fizetben.** Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részv.-társ.

ajánlja losonczy gyárából, kitűnő minőségű

faecál ↔ ↔ trágyáit

feltárt faecáliák, faecál-superphosphát, tőzegphosphorsav stb. stb.

Részletes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgál **az igazgatóság** 3138

Budapest, VI., Andrassy-út 30. szám, II. emelet 8. ajtó.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

Gőz-utimozdonyokat

a legököltebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92—50.

Budapest—Kelenföld, a vasútállomással szemben,

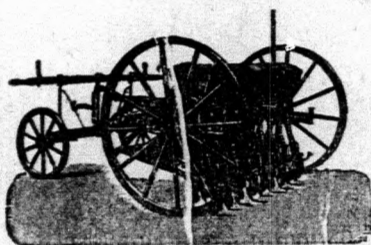
hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasuton Budáról könnyen elérhető.

FRIEDLAENDER JÓZSEF gépgyára

ajánlja az őszi időnyre:

'TRIUMPH III.' SORVETŐGÉPEIT

merítőkerekek, nélkül merítőkánalak nélkül, beszőrő csigák, vetővályuk

D.7M., D.8M., D.10M. Sack-rendszerü

EGYETEMES ACZÉLEKÉIT, továbbá saját gyártmányu szeoskavágóit, repavágóit, daráló- és őrlőmalmait, ugy-szintén takarmányfüllesztőt.

Alapított 1870-ben.

LEGJOBB BIZONYÍTVÁNYOK.

CZIM:

Budapest, VIII., Külső Kerepesi-ut 1. sz.

a központi pályaudvar mellett.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

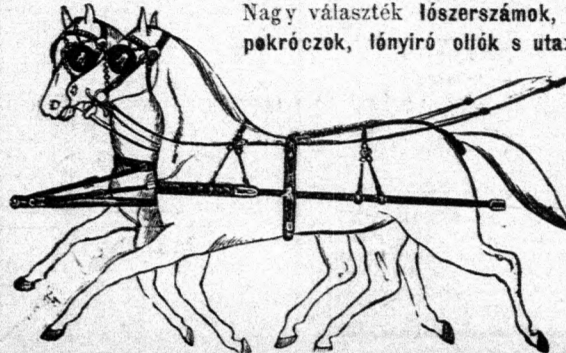
ALAPÍTTATOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

cs. és kir. szab. nyereg-, szij- és bőröndárak gyára

BUDAPEST, IV. ker., Koronaherczeg-utca 3. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zabláok, ló-pekrócok, lónyíró ollók s utazó cikkekből, legjobb kivitelben jutányos árakon. — Előírt nyeregszerelések tényleges s tartalékos tiszturak részére legolcsóbb árakon.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kern Róbert

Budapest V. ker., Váci-út 26.

Dúsan felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű cikkekből:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos, gömbölyű, rácskeret- és U-vas, gerenda stb.

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és összekötő darabok; légszesz- és vízvezeték cső, sajtócső, **kútszó, forraszó, furócső** stb.

Öntött csövek, vízvezeték- és csatornázási célokra, valamint légszesz- és gőzvezetékhez, mint: tolattyúk, mindenféle csapok, fémárak légszeszvilágításhoz stb. stb.

Szerszámok, különlegességek saját gyárából, mint: marók, dörzsárak, csavarmetszők, furók, csigafurók, cső-csavarmetsző, csővágó, csőszató stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen. 4070

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban BUDAPEST, Üllői-ut 25-dik szám.

Sangerhauseni gépgyár Magyarországi gyártelepe

BUDAPEST, Külső Váci-ut 1443. sz.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak,
Sörgyárak,
Malátagyárak,
Szeszgyárak

teljes berendezése és átalakítása.

Szaktekintély mezőgazdasági czukorgyárak és szesz-főzdek terén.

Szövetkezeti alapon több mint 100 mezőgazdasági czukorgyárat létesített.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

3613

Mezőgazdasági célokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénrel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk.

